

VILÁGUNK ÁTALAKÍTÁSA: FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER 2030

Preambulum	3
<i>Ember</i> ek	3
<i>A bolygó</i>	3
<i>Jólét</i>	4
<i>Béke</i>	4
<i>Partnerség</i>	4
Nyilatkozat	4
Bevezetés	4
Jövőképünk	5
Közös alapelveink és kötelezettségvállalásaink.....	6
Világunk ma.....	7
Az új Agenda	8
A végrehajtás eszközei.....	14
Nyomon követés és felülvizsgálat.....	16
Felhívás cselekvésre világunk megváltoztatása érdekében	16
Fenntartható Fejlődési Célok és alcélok.....	17
1. cél: A szegénység valamennyi formájának felszámolása mindenhol	20
2. cél: Az éhezés megszüntetése, az élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása	20
3. cél: Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának	21
4. cél: Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára.....	23
5. cél: A nemek egyenlőségének megvalósítása, minden nő és lány társadalmi szerepének megerősítése.....	24
6. cél: A vízhez és szanitációhoz történő hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása mindenki számára	24
7. cél: Megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés biztosítása mindenki számára	25

8. cél: Tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés, teljes és termelékeny foglalkoztatás és méltányos munka elősegítése mindenki számára.....	26
9. cél: Ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése.....	27
10. cél: Az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése.....	28
11. cél: A városok és egyéb emberi települések befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképessé és fenntarthatóvá tétele.....	28
12. cél: Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása	29
13. cél: Sürgős lépések megtétele a klímaváltozás és hatásainak leküzdésére	30
14. cél: Az óceánok, a tengerek és a tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használata a fenntartható fejlődés érdekében	31
15. cél: A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának támogatása, a fenntartható erdőgazdálkodás, a sivatagosodás leküzdése, a talajdegradáció megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása	32
16. cél: Békés és befogadó társadalmak támogatása a fenntartható fejlődés érdekében, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára és a hatékony, elszámoltatható és mindenki számára nyitott intézmények kiépítése minden szinten.....	33
17. cél: A végrehajtás eszközeinek erősítése és a Globális Partnerség újjáélesztése a fenntartható fejlődés érdekében	34
Pénzügyek.....	34
Technológia	35
Kapacitásépítés	35
Kereskedelem	35
Rendszerszintű kérdések.....	36
A végrehajtás eszközei és a Globális Partnerség.....	36
Nyomon követés és felülvizsgálat.....	41
Nemzeti szint	43
Regionális szint.....	43
Globális szint	44

Világunk átalakítása: Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030

Preambulum

Jelen Agenda az emberekre, a bolygóra és a jólétre irányuló cselekvési terv. Ugyancsak célja az egyetemes béke nagyobb szabadság formájában történő megszilárdítása. Elismerjük, hogy a szegénység – beleértve a mélyszegénység – felszámolása annak valamennyi formájában és megnyilvánulásában a legnagyobb globális kihívás és a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen követelmény.

Valamennyi ország és érdekelt fél együttműködő partnerségben fogja végrehajtani e tervet. Eltökéltük vagyunk az emberi fajnak a szegénység zsarnokságától és a nyomortól való megszabadítása, valamint bolygónk meggyógyítása és megóvása iránt. Elhatározásunk, hogy megtegyük azokat a bátor és átalakító lépéseket, amelyekre sürgősen szükség van ahhoz, hogy a világot fenntartható és ellenálló pályára állítsuk. Ahogy elindulunk ezen a közös úton, megfogadjuk, hogy senkit sem fogunk hátra hagyni.

A ma bejelentett 17 Fenntartható Fejlődési Cél és 169 alcél jól mutatja ezen új egyetemes Agenda léptékét és ambícióját. Ezen célok és alcélok a Millenniumi Fejlesztési Célokra kívánnak építkezni, és teljesíteni azt, amit azokból ez idáig nem sikerült megvalósítani. Céljuk az emberi jogok érvényesítése mindenki számára, a nemek közötti egyenlőség elérése, valamint a nők és lányok társadalmi szerepének megerősítése. Egységet képeznek és egymástól elválaszthatatlanok, valamint egyensúlyt teremtenek a fenntartható fejlődés három dimenziója, a gazdaság, a társadalom és a környezet között.

A célok és alcélok cselekvésre fognak ösztönözni a következő 15 évben az emberiség és a bolygó szempontjából kulcsfontosságú területeken.

Emberek

Elhatározásunk, hogy véget vetünk a szegénységnek és az éhezésnek – azok minden formájában és megnyilvánulásában – valamint biztosítjuk, hogy minden emberi lény kibontakoztathassa képességeit méltóságban, egyenlőségben és egy egészséges környezetben.

A bolygó

Elhatározásunk, hogy a bolygót megvédjük állapotának leromlásától, többek között a fenntartható fogyasztás és termelés, a természeti erőforrásaival való fenntartható gazdálkodás és az éghajlatváltozással összefüggésben meghozott sürgős intézkedések révén úgy, hogy hozzájárulhasson a jelen és a jövő generációk szükségleteinek kielégítéséhez.

Jólét

Elhatározásunk biztosítani azt, hogy valamennyi emberi lény sikeres és teljes életet élvezhessen, és azt, hogy a gazdasági, társadalmi és technológiai előrehaladás a természettel harmóniában valósuljon meg.

Béke

Elhatározásunk békés, igazságos és befogadó társadalmak elősegítése, amelyek mentesek a félelemtől és az erőszaktól. Fenntartható fejlődés nem létezhet béke nélkül, és nincs béke fenntartható fejlődés nélkül.

Partnerség

Elhatározásunk, hogy a Fenntartható Fejlődés megújított Globális Partnersége útján mozgósítjuk a jelen Agenda megvalósításához szükséges eszközöket a megerősített globális szolidaritás szellemisége alapján, amelynek középpontjában különösen a legszegényebbek és legsérülékenyebbek szükségletei állnak, és amiben minden ország, minden érdekelt fél és minden ember részt vesz.

A Fenntartható Fejlődési Célok közötti kapcsolódások és azok integrált természete döntő fontosságúak annak biztosításához, hogy az új Agenda céljai teljesüljenek. Ha ambícióinkat az Agenda teljes terjedelmében elérjük, mindenki élete jelentősen javulni fog és világunk is jobbá válik.

Nyilatkozat

Bevezetés

1. Mi, a 2015. szeptember 25. és 27. között New Yorkban az Egyesült Nemzetek Szervezete székházában, a Szervezet 70. évfordulóját ünneplő találkozóon részt vevő állam- és kormányfők, valamint más magas rangú képviselők a mai napon új globális Fenntartható Fejlődési Célokról hoztunk döntést.
2. Az általunk szolgált népek nevében történelmi határozatot fogadtunk el egy sor olyan egyetemes és átalakító célról és alcélról, amelyek átfogóak, nagy horderejűek és emberközpontúak. Elkötelezzük magunkat, hogy fáradhatatlanul dolgozunk az Agenda teljes mértékű megvalósulásáért 2030-ig. Elismerjük, hogy a szegénység – beleértve a mélyszegénységet – felszámolása annak valamennyi formájában és megnyilvánulásában a legnagyobb globális kihívás és a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen követelmény. Elkötelezzük magunkat a fenntartható fejlődés mindhárom dimenziójában – gazdasági, társadalmi és környezeti – történő megvalósítása mellett, kiegyensúlyozott és integrált módon.

Ugyancsak építeni fogunk a Millenniumi Fejlesztési Célok eredményeire, és törekedni fogunk az elintézetlen ügyek befejezésére.

3. Eltökéltek vagyunk, hogy mostantól kezdve a 2030-ig terjedő időszakban véget vetünk a szegénységnek és az éhezésnek mindenhol; küzdeni fogunk az országokon belüli és azok közötti egyenlőtlenségek ellen; békés, igazságos és befogadó társadalmakat építünk; védjük az emberi jogokat és támogatjuk a nemek közötti egyenlőség megvalósítását, valamint minden nő és lány társadalmi szerepének megerősítését; továbbá gondoskodunk a bolygó és természeti erőforrásai tartós védelméről. Ugyancsak eltökéltek vagyunk amellet, hogy megteremtjük a feltételeket a fenntartható, befogadó és tartós gazdasági növekedéshez, a közös jóléthez és a méltányos munkához mindenki számára, a különböző nemzeti fejlettségi és kapacitásszintek figyelembevételével.
4. Amint elindulunk ezen a nagy közös úton, megfogadjuk, hogy senkit sem fogunk hátra hagyni. Felismerve az emberi méltóság alapvető fontosságát, azt kívánjuk, hogy a célok és alcélok valamennyi nemzet és nép, illetve a társadalom valamennyi szegmense vonatkozásában megvalósuljanak. Törekedni fogunk továbbá, hogy először a leginkább rászorulókon segítsünk.
5. Ez minden idők legtöbb területet felölelő és legnagyobb jelentőségű Agendája. Minden ország elfogadta és mindenki számára érvényes – figyelembe véve az eltérő nemzeti sajátosságokat, kapacitásokat és fejlettségi szinteket, továbbá tiszteletben tartva a nemzeti szakpolitikákat és prioritásokat. Ezek olyan egyetemes célok és alcélok, amelyek az egész világot érintik, a fejlett és a fejlődő országokat egyaránt. Egységet képeznek, egymástól elválaszthatatlanok és egyensúlyt teremtenek a fenntartható fejlődés három dimenziója között.
6. A célok és alcélok megfogalmazása több mint két év intenzív nyilvános konzultációjának, valamint világszerte a civil társadalom és az érdekelt felek bevonásának az eredménye, amelynek során külön figyelmet kaptak a legszegényebbek és legsérülékenyebbek igényei. Az egyeztetéshez értékes munkájával hozzájárult a Közgyűlés Fenntartható Fejlődési Célokkal foglalkozó Nyílt Munkacsoportja, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete, melynek Főtitkára 2014 decemberében egy összefoglaló jelentést tett közzé.

Jövőképünk

7. E célokkal és alcélokkal páratlanul ambiciózus és átalakító jellegű jövőképet állítunk fel. Olyan világot képzelünk el, amely mentes a szegénységtől, az éhezéstől, a betegségektől és nélkülözéstől, ahol mindenki boldogulhat. Olyan világot képzelünk el, amely mentes a félelemtől és az erőszaktól. Olyan világot, ahol az írás- és olvasástudás általános. Olyan világot, amelyben a minőségi oktatás minden szintje méltányosan és egyetemesen mindenki számára hozzáférhető, akár csak az egészségügyi ellátás és a szociális védelem, ahol biztosított a fizikai, mentális és szociális jóllét. Olyan világot, ahol megerősítjük kötelezettségvállalásunkat a biztonságos ivóvízhez és a szanitációhoz való emberi jogra

vonatközóan és ahol jobb a higiéniá, továbbá ahol elegendő, biztonságos, megfizethető és tápláló élelmiszer áll rendelkezésre. Olyan világot, ahol az emberi élőhelyek biztonságosak, ellenállóak és fenntarthatóak, és ahol a megfizethető, megbízható és fenntartható energiához való hozzáférés mindenki számára biztosított.

8. Olyan világot képzelünk el, ahol az emberi jogokat és az emberi méltóságot egyetemesen tiszteletben tartják, amelyet jogállamiság, igazságosság, egyenlőség és diszkriminációmentesség jellemez; ahol tiszteletben tartják a faji, etnikai és kulturális sokszínűséget; és ahol az esélyegyenlőség lehetővé teszi mindenki számára képességeinek kiteljesedését és a közös jóléthez való hozzájárulást. Olyan világot, amely investál a gyermekeibe, ahol minden gyermek erőszak- és kizsákmányolás-mentes környezetben nő fel. Olyan világot, ahol minden nő és lány a nemek közötti teljes egyenlőséget élvezi, ahol a nők és lányok társadalmi szerepvállalásának gátat szabó minden jogi, társadalmi és gazdasági akadály el lett távolítva. Olyan igazságos, méltányos, toleráns, nyitott és társadalmilag befogadó világot, amelyben a legsérülékenyebbek szükségletei teljesülnek.
9. Olyan világot képzelünk el, ahol minden ország tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedést élvez, valamint a méltányos munka mindenki számára biztosított. Olyan világot, ahol a fogyasztási és termelési módok és valamennyi természeti erőforrás használata – a levegőtől a földig, a folyóktól, tavaktól és a víztározóktól az óceánokig és tengerekig – fenntartható. Egy olyan világot, ahol a demokrácia, a jó kormányzás és jogállamiság, valamint a nemzeti és nemzetközi szinten támogató környezet nélkülözhetetlen a fenntartható fejlődéshez, beleértve a tartós és befogadó gazdasági növekedést, a társadalmi fejlődést, a környezetvédelmet és a szegénység, illetve éhezés felszámolását. Egy olyan világot, ahol a fejlődés és a technológia alkalmazása klímaérzékeny, tiszteletben tartja a biológiai sokféleséget és ellenálló. Olyat, ahol az emberiség harmóniában él a természettel, és amelyben a vadvilág és az élővilág más fajai védeltségét élveznek.

Közös alapelveink és kötelezettségvállalásaink

10. Az új Agendát az Egyesült Nemzetek Alapokmányának céljai és alapelvei vezérlik, beleértve a nemzetközi jog teljes mértékű tiszteletben tartását. Alapjául szolgál az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a nemzetközi emberi jogi szerződések, a Millenniumi Nyilatkozat és a 2005. évi Világ-csúcstalálkozó záródokumentuma. Az Agenda más forrásokból is merít, mint például a fejlődéshez való jogról szóló nyilatkozat.
11. Megerősítjük az ENSZ jelentős konferenciáinak és csúcstalálkozóinak eredményeit, amelyek szilárd alapot teremtettek a fenntartható fejlődéshez, és segítséget nyújtottak ezen új Agenda kialakításához. Ezek közé tartozik a Riói Nyilatkozat a Környezetről és a Fejlődésről, a Fenntartható Fejlődési Világ-csúcstalálkozó, a Társadalmi Fejlődésről szóló Világ-csúcstalálkozó, a Nemzetközi Népesedési és Fejlesztési Konferencia Cselekvési Programja, a Pekingi Cselekvési Program és az ENSZ Fenntartható Fejlődési Konferencia

(Rio+20). Ugyancsak megerősítjük e konferenciák utókövetését, beleértve a legkevésebb fejlett országokról szóló negyedik ENSZ konferencia, a fejlődő kis szigetállamokról szóló harmadik nemzetközi konferencia, a szárazfölddel körülvett fejlődő országokról szóló második ENSZ konferencia, valamint a harmadik Katasztrófakockázat-csökkentési ENSZ Világkonferencia eredményeit.

12. Megerősítjük valamennyi alapelvet, amelyet a Környezetről és a Fejlődésről szóló Riói Nyilatkozat tartalmaz, beleértve többek között a Nyilatkozat 7. alapelvében meghatározott közös, de megkülönböztetett felelősségek alapelvét.
13. Az ezeken a jelentős konferenciákon és csúcstalálkozókon azonosított kihívások és elfogadott kötelezettségvállalások összefüggnek egymással, és integrált megoldást igényelnek. Mindezek hatékony kezelése új megközelítést tesz szükségessé. A fenntartható fejlődés elismeri, hogy a szegénység valamennyi formájában és megnyilvánulásában történő felszámolása, az országokon belüli és azok közötti egyenlőtlenség elleni küzdelem, a bolygó megóvása, a tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés megteremtése, valamint a társadalmi befogadás ösztönzése összekapcsolódnak és kölcsönösen függenek egymástól.

Világunk ma

14. Olyan időszakban tartjuk találkozóinkat, amelyet a fenntartható fejlődés hatalmas kihívásai határoznak meg. Polgáraink milliárdjai élnek továbbra is szegénységben, megfosztva a méltóságteljes élettől. Az országokon belül és azok között nő az egyenlőtlenség. Hatalmas az egyenlőtlenség a lehetőségeket, a vagyont és a teljesítőképességet tekintve. A nemek közötti egyenlőtlenség továbbra is alapvető kihívás. A munkanélküliség, különösen a fiatalok körében tapasztalható munkanélküliség komoly aggodalomra ad okot. Az egészséget fenyegető globális veszélyek, az egyre gyakoribb és intenzívebb természeti katasztrófák, a továbbgyűrűző konfliktusok, az erőszakos szélsőségek, a terrorizmus és a kapcsolódó humanitárius válságok, valamint az emberek kényszerű lakhelyelhagyása az utóbbi évtizedekben a fejlődés terén elért előrehaladás visszafordításával fenyeget. A természeti erőforrások kimerülése, a környezetkárosodás kedvezőtlen hatásai – így többek között a sivatagosodásból, a szárazságból, a talajdegradációból, az édesvízkészlet szűkösségéből és a biológiai sokféleség csökkenéséből eredő hatások – tovább bővítik és súlyosbítják azon kihívások listáját, amellyel az emberiségnek szembe kell néznie. Az éghajlatváltozás korunk egyik legnagyobb kihívása, melynek kedvezőtlen hatásai minden ország képességét aláássák a fenntartható fejlődés megvalósítására. A globális hőmérséklet-növekedés, a tengerszint emelkedése, az óceánok savasodása, valamint a klímaváltozás egyéb hatásai komoly hatást gyakorolnak a part menti területekre és az alacsonyan fekvő parti országokra, ideértve számos legkevésebb fejlett országot és fejlődő kis szigetállamot. Veszélyben van számos társadalom túlélése, valamint a bolygó biológiai támogató rendszereinek fennmaradása.
15. Mindez ugyanakkor a hatalmas lehetőségek kora is. Jelentős előrehaladást értünk el számos

fejlesztési kihívás megválaszolásában. Az előző nemzedéken belül emberek százmilliói emelkedtek ki a mélyszegénységből. Az oktatáshoz való hozzáférés nagymértékben javult a fiúk és a lányok körében egyaránt. Az információs és kommunikációs technológia térhódítása és a globális szintű összeköttetések óriási lehetőséget jelentenek az emberi fejlődés felgyorsítása, a digitális szakadék áthidalása és a tudásalapú társadalmak fejlődése szempontjából, hasonlóképpen ahhoz, amit a gyógyszerészettől az energetikáig a legkülönbözőbb területeken megvalósuló tudományos és technológiai innováció biztosít.

16. Mintegy 15 évvel ezelőtt egyetértés született a Millenniumi Fejlesztési Célokról. E célok fontos fejlesztési keretet teremtettek, és komoly előrehaladás történt számos területen. Az előrehaladás azonban egyenlőtlen volt, különösen Afrikában, a legkevésbé fejlett országokban, a szárazfölddel körülvett fejlődő országokban és a fejlődő kis szigetállamokban, illetve néhány Millenniumi Fejlesztési Cél teljesítése még várat magára, különösen az anyák, az újszülöttek és gyermekek egészsége, illetve a reprodukciós egészség tekintetében. Újra elkötelezzük magunkat a Millenniumi Fejlesztési Célok teljes körű megvalósítása mellett, beleértve a háttérbe szorult célokat, különös hangsúlyt fektetve arra, hogy koncentrált és megnövelt segítséget nyújtsunk a legkevésbé fejlett országok és az egyéb, speciális helyzetű országok számára, a megfelelő támogatási programokkal összhangban. Az új Agenda a Millenniumi Fejlesztési Célokra épül, és megpróbálja teljesíteni azokat, amelyeket eddig nem sikerült megvalósítani, különös tekintettel arra, hogy elérjük a legsérülékenyebbeket.
17. Hatályát tekintve azonban a ma bejelentett Keretrendszer messze túlmutat a Millenniumi Fejlesztési Célokra. A fejlesztési prioritások – mint például a szegénység felszámolása, egészségügy, oktatás, élelmezés-biztonság és táplálkozás – folytatása mellett a gazdasági, a társadalmi és a környezetvédelmi célkitűzések széles körét határozza meg. Ígéretei közé tartozik a békésebb és befogadóbb társadalmak megteremtése is. Emellett döntő fontosságú, hogy meghatározza a végrehajtás eszközeit is. A döntésünk tárgyát képező megközelítés integrált voltát jól tükrözi, hogy az új célokat és alcélokat mélyen gyökerező összekapcsolódások és számos, több területet átfogó elem köti össze.

Az új Agenda

18. A mai napon 17 Fenntartható Fejlődési Cél és 169 kapcsolódó, egymással egy egységet alkotó és egymástól elválaszthatatlan alcélt hirdetünk meg. A világ vezetői soha ezelőtt nem tettek ígéretet egy ilyen széles körű és egyetemes szakpolitikai program keretében közös fellépésre és erőfeszítésre. Együtt indulunk el a fenntartható fejlődés felé vezető úton, közösen elkötelezve magunkat a globális fejlődés és a mindenki számára előnyös olyan együttműködésekre való törekvés mellett, amely hatalmas haszonnal jár valamennyi ország és a világ minden része számára. Megerősítjük, hogy minden állam szabadon gyakorolja és a jövőben is szabadon gyakorolhassa a vagyona, természeti erőforrásai és gazdasági tevékenysége feletti teljes körű, állandó szuverenitását. Az Agendát mindenki, mind napjaink nemzedéke, mind a jövő nemzedékek javára fogjuk végrehajtani. Ekként megerősítjük

elköteleződésünket a nemzetközi jog mellett, és hangsúlyozzuk, hogy az Agendát a nemzetközi jog szerint megállapított állami jogokkal és kötelezettségekkel összhangban kell megvalósítani.

19. Megerősítjük az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának jelentőségét, akárcsak az emberi jogokkal és a nemzetközi joggal kapcsolatos további nemzetközi eszközök fontosságát. Hangsúlyozzuk minden állam felelősségét az Egyesült Nemzetek Alapokmányával összhangban az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására, védelmére és előmozdítására mindenki számára – faji hovatartozásra, bőrszínre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai és egyéb meggyőződésre, nemzeti vagy társadalmi hovatartozásra, vagyoni helyzetre, születésre, fogyatékosagra vagy bármely más állapotra való tekintet nélkül.
20. A nemek közötti egyenlőség megvalósítása, valamint a nők és lányok társadalmi szerepének megerősítése nagymértékben hozzá fog járulni minden cél és alcél terén az előrehaladáshoz. Nem lehetséges az emberi képességek kiteljesedése és a fenntartható fejlődés elérése, amíg az emberiség egyik fele meg van fosztva emberi jogaitól és lehetőségeitől. A nők és lányok számára biztosítani kell, hogy egyenlő hozzáférést élvezzenek a minőségi oktatáshoz, a gazdasági erőforrásokhoz és a politikai részvételhez, akárcsak azt, hogy egyenlő lehetőségeket élvezzenek a férfiakkal és fiúkkal a foglalkoztatás, a vezető szerepek betöltése és a döntéshozatal valamennyi területén. Tenni fogunk azért, hogy számottevően növekedjenek a nemek közötti szakadék megszüntetését célzó beruházások, valamint azért, hogy a nemek közötti egyenlőséget és a nők társadalmi szerepének globális, regionális és nemzeti szinten történő megerősítését célzó intézményi támogatások megerősödjenek. Meg fogjuk szüntetni a nőket és lányokat érintő megkülönböztetés és erőszak minden formáját, többek között a férfiak és a fiúk bevonásával. A nemek közötti egyenlőség következetes érvényre juttatása az Agenda megvalósítása szempontjából kulcsfontosságú.
21. Az új célok és alcélok 2016. január 1-jén lépnek hatályba, és utat fognak mutatni döntéseinkhez az elkövetkezendő 15 évben. Mindannyian az Agenda végrehajtásán fogunk dolgozni saját országainkban, illetve regionális és globális szinten egyaránt, figyelembe véve az eltérő nemzeti sajátosságokat, kapacitásokat és fejlettségi szinteket, valamint tiszteletben tartva a nemzeti szakpolitikai mozgástereket és prioritásokat. Tiszteletben fogjuk tartani a tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés nemzeti szakpolitikai kereteit, különösen a fejlődő országok esetében, összhangban maradván a vonatkozó nemzetközi szabályokkal és kötelezettségvállalásokkal. Ugyancsak elismerjük a regionális és szubregionális dimenziók, illetve a regionális gazdasági integráció jelentőségét, valamint a fenntartható fejlődés területén lévő összefüggések fontosságát. A regionális és szubregionális keretek megkönnyíthetik a fenntartható fejlődési szakpolitikák konkrét nemzeti szintű cselekvésekre történő hatékony lefordítását.
22. Minden egyes ország sajátos kihívásokkal néz szembe a fenntartható fejlődés elérésére való törekvése során. A legsérülékenyebb országok, különösen az afrikai országok, a legkevésbé fejlett országok, a szárazfölddel körülvett fejlődő országok és a fejlődő kis szigetállamok

különös figyelmet érdemelnek, akárcsak a konfliktus által sújtott, illetve a valamilyen konfliktus utáni helyzetben lévő országok. Sok közepes jövedelmű ország szintén komoly kihívásokkal küzd.

23. Meg kell erősíteni a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek társadalmi szerepét. Az Agenda figyelembe veszi minden gyermek, fiatal, fogyatékkal élő (akiknek több mint 80%-a szegénységben él), HIV/AIDS-szel élő ember, időskorú, öslakos, menekült, belső menekült, továbbá a migránsok szükségleteit. Elhatározásunk, hogy a nemzetközi joggal összhangban további hatékony intézkedéseket hozunk és lépéseket teszünk az akadályok és a korlátozó tényezők eltávolítására, a támogatások fokozására, valamint a komplex humanitárius vészhelyzetek által érintett illetve terrorizmus által sújtott területeken élők speciális szükségletei kielégítésére.
24. Elköteleztük magunkat, hogy felszámoljuk a szegénységet annak minden formájában és megnyilvánulásában, többek között a mélyszegénység 2030-ig történő megszüntetésével. Minden embernek alapvető életszínvonalat kell biztosítani, többek között a szociális védelmi rendszerek útján. Ugyancsak elköteleztük magunkat, hogy elsődleges fontosságú feladatként véget vetünk az éhezésnek és elérjük az élelmezés-biztonságot, továbbá felszámoljuk az alultápláltság valamennyi formáját. E tekintetben megerősítjük a Világ Élelmezés-biztonsági Bizottságának fontos szerepét és befogadó jellegét, üdvözljük továbbá az Élelmezésről szóló Római Nyilatkozatot és Cselekvési Tervet. Erőforrásokat fogunk biztosítani a vidéki területek, a fenntartható mezőgazdaság és a halászat fejlesztésére, valamint a kisbirtokos gazdálkodók támogatására, különös tekintettel a fejlődő országokban, azon belül a legkevésbé fejlett országokban tevékenykedő női mezőgazdasági termelőkre, pásztorokra és halgazdálkodókra.
25. Elköteleztük magunkat az iránt, hogy biztosított legyen az inkluzív és méltányos minőségi oktatás minden szinten – kora-gyermekkorban, az alapfokú, középfokú és felsőfokú oktatásban, illetve a műszaki oktatásban és szakképzésben. Nemtől, életkortól, faji illetve etnikai hovatartozástól függetlenül mindenki, valamint a fogyatékkal élők, migránsok, öslakosok, gyermekek és fiatalok, és különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők számára biztosítani kell az élethosszig tartó tanulás lehetőségéhez való hozzáférést, ami segít elsajátítani azt a tudást és készségeket, amelyek révén kiaknázhatják a lehetőségeket és a társadalom teljes értékű tagjaivá válhatnak. Törekedni fogunk arra, hogy a gyermekek és fiatalok számára a jogaik és képességeik teljes körű megvalósítását szolgáló gondoskodó környezetet teremtsünk, segítve országainknak a demográfiai osztalékból származó előnyök kiaknázását, többek között a biztonságos iskolák, összetartó közösségek és családok révén.
26. A fizikai és mentális egészség és a jóllét előmozdításához, valamint a várható élettartam meghosszabbításához el kell érünk azt, hogy az egészségbiztosítás és a minőségi egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés mindenkire kiterjedjen. Senkit sem hagyhatunk hátra. Elköteleztük magunkat, hogy az eddigieknél gyorsabb ütemben csökkentjük az újszülöttek, a gyermekek és az anyák halálozási arányát azáltal, hogy véget vetünk 2030-ig minden ilyen megelőzhető elhalálozásnak. Elköteleztük magunkat a szexuális és reprodukív egészségügyi

szolgáltatásokhoz történő egyetemes hozzáférés biztosítása mellett, ideértve a családtervezést, a tájékoztatást és az oktatást. Egyaránt fel fogjuk gyorsítani a malária, a HIV/AIDS, a tuberkulózis, a hepatitisz, az ebola és egyéb fertőző betegségek és járványok elleni harcban az előrehaladás ütemét, többek között azzal, hogy foglalkozunk a növekvő antimikrobiális rezisztencia és a fejlődő országokat sújtó, nem kezelt betegségek problémakörével. Elköteleztük magunkat a nem-fertőző betegségek, többek között a viselkedési, fejlődési és neurológiai rendellenességek megelőzése és kezelése iránt, melyek a fenntartható fejlődés szempontjából komoly kihívást jelentenek.

27. Törekedni fogunk arra, hogy országaink számára erős gazdasági alapokat építsünk. A jóléthez nélkülözhetetlen a tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés. Ez csakis akkor válik lehetővé, ha a gazdagságból mindenki részesedik, és foglalkozunk a jövedelmi egyenlőtlenség problémájával. Azon fogunk dolgozni, hogy dinamikus, fenntartható, innovatív és emberközpontú gazdaságokat építsünk, különösképpen támogatva a fiatalok foglalkoztatását és a nők gazdasági szerepvállalását, továbbá a méltányos munkát mindenki számára. Fel fogjuk számolni a kényszermunkát és az emberkereskedelmet, és véget vetünk a gyermekmunka valamennyi formájának. Minden országnak részesülnie kell az előnyből, ami az olyan egészséges és jól képzett munkaerőből származik, amely megfelelő tudással és készségekkel rendelkezik ahhoz, hogy produktív és számára kiteljesedést jelentő munkát végezzen és a társadalom teljes értékű tagjává váljon. Valamennyi szektorban erősíteni fogjuk a legkevésbé fejlett országok termelési kapacitását, többek között a gazdaság szerkezeti átalakítása útján is. Olyan szakpolitikákat fogunk bevezetni, amelyek növelik a termelési kapacitást, a termelékenységet és a produktív foglalkoztatást; a pénzügyi integrációt; a fenntartható mezőgazdasági, legeltető állattenyésztési és halászati fejlesztéseket; a fenntartható ipari fejlesztést; javítják a megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiaszolgáltatásokhoz való egyetemes hozzáférést; a fenntartható közlekedési rendszereket; továbbá a minőségi és ellenállóképes infrastruktúrát.
28. Elkötelezzük magunkat, hogy alapvető változásokat eszközölünk abban, ahogy társadalmaink termelik és fogyasztják az árukat és szolgáltatásokat. A kormányoknak, nemzetközi szervezeteknek, az üzleti szektornak és egyéb nem-állami szereplőknek, valamint az egyéneknek hozzá kell járulniuk a nem fenntartható fogyasztási és termelési módok megváltoztatásához, melynek eszköze lehet többek között a pénzügyi és technikai támogatás különböző forrásokból történő mobilizálása a fejlődő országok tudományos, technológiai és innovatív kapacitásainak megerősítéséhez a fenntarthatóbb fogyasztási és termelési módok irányába való elmozdulás érdekében. Szorgalmazzuk a Fenntartható Fogyasztás és Termelés 10 éves Keretprogramjának megvalósítását. A fejlett országok vezető szerepével valamennyi ország intézkedéseket tesz a fejlődő országok fejlettségének és képességeinek figyelembevételével.
29. Elismerjük a migránsok pozitív hozzájárulását a befogadó növekedéshez és fenntartható fejlődéshez. Ugyancsak elismerjük, hogy a nemzetközi migráció a származási, a tranzit- és a

célország fejlődése szempontjából meghatározó fontosságú többdimenziós kérdéskör, amely koherens és átfogó válaszokat igényel. Nemzetközi szintű együttműködést fogunk megvalósítani annak érdekében, hogy gondoskodjunk a biztonságos, rendezett és szabályos migrációról, amely teljes mértékben tiszteletben tartja az emberi jogokat és a humánus bánásmód alkalmazását a migránsok esetében a migráns státusztól függetlenül, illetve a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült emberek esetében. Az ilyen együttműködésnek ugyancsak erősítenie kellene a menekülteknek otthont adó közösségek alkalmazkodóképességét, különösen a fejlődő országokban. Hangsúlyozzuk a migránsok azon jogát, hogy állampolgárságuk szerinti hazájukba visszatérhessenek, és emlékeztetjük az egyes államokat arra, hogy gondoskodniuk kell visszatérő állampolgáraik megfelelő visszafogadásáról.

30. Nyomatékosan felhívjuk az államokat arra, hogy tartózkodjanak a nemzetközi joggal és az Egyesült Nemzetek Alapokmányával szembenálló olyan egyoldalú gazdasági, pénzügyi, illetve kereskedelmi intézkedések életbe léptetésétől és alkalmazásától, amelyek akadályozzák a gazdasági és társadalmi fejlődés eredményeinek teljes körű megvalósulását, különösen a fejlődő országokban.
31. Elismerjük, hogy az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye az éghajlatváltozásra adandó globális válaszok tárgyalásának elsődleges nemzetközi, kormányközi fóruma. Elhatározásunk, hogy kiemelten foglalkozunk az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás jelentette fenyegetéssel. Az éghajlatváltozás globális jellege a lehető legszélesebb körű nemzetközi együttműködést igényli, amelynek célja az üvegházhatású gázok globális kibocsátás-csökkentési ütemének felgyorsítása és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodás kezelése. Komoly aggodalmunkat fejezzük ki amiatt, hogy jelentős az eltérés a Felek 2020-ig szóló, az üvegházhatású gázok éves globális kibocsátásának mérséklésére irányuló vállalásainak összesített hatása és a globális átlaghőmérséklet-emelkedés – az iparosodás előtti szinthez képest – 2°C vagy 1,5°C alatt tartását szolgáló összesített kibocsátási pálya között.
32. Ahogy közeledünk a Részleges Felek Konferenciájának Párizsban megrendezésre kerülő 21. találkozóához, hangsúlyozzuk valamennyi állam arra vonatkozó elkötelezettségét, hogy dolgozni fognak egy ambiciózus és egyetemes klímamegállapodás létrehozása érdekében. Megerősítjük, hogy az Egyezmény hatálya alatt minden Félre vonatkozó jegyzőkönyvnek, újabb jogi eszköznek vagy jogerővel rendelkező megállapodásnak kiegyensúlyozott módon kell foglalkoznia többek között a mérsékléssel, az alkalmazkodással, a finanszírozással, a technológiafejlesztéssel és transzferrel, a kapacitásépítéssel, illetve az intézkedések és a támogatások átláthatóságával.
33. Elismerjük, hogy a társadalmi és gazdasági fejlődés függ a bolygó természeti erőforrásaival való fenntartható gazdálkodástól. Éppen ezért elhatározásunk, hogy megóvjuk, és fenntartható módon használjuk az óceánokat és a tengereket, az édesvízkészleteket, valamint az erdőket, a hegyeket és a száraz élőhelyeket, továbbá megvédjük a biológiai sokféleséget, az

ökoszisztémákat és a vadvilágot. Ugyancsak elhatározásunk a fenntartható turizmus elősegítése, a vízhiány és a vízszennyezés problémájának megoldása, az elsivatagosodással, a porviharokkal, a talajdegradációval és a szárazsággal foglalkozó együttműködés megerősítése, valamint az ellenálló képesség növelésének és a katasztrófakockázat csökkentésének előmozdítása. E tekintetben várakozással tekintünk a Biológiai Sokféleség Egyezmény Részleges Felelőinek 2016-ban Mexikóban megrendezésre kerülő 13. Konferenciájára.

34. Elismerjük, hogy a fenntartható városfejlesztés és városgazdálkodás alapvető fontosságú az emberek életminősége szempontjából. A helyi hatóságokkal és közösségekkel fogunk dolgozni városaink és egyéb emberi településeink megújítása és tervezése érdekében, hogy így segítsük elő a közösségi kohéziót és a személyes biztonságot, valamint ösztönözzük az innovációt és a foglalkoztatást. Csökkenteni fogjuk a városi tevékenységeknek és vegyi anyagoknak az emberi egészségre, illetve a környezetre gyakorolt káros hatásait, többek között a vegyi anyagok környezetvédelmi szempontból megfelelő kezelése és biztonságos használata, a hulladék csökkentése és újrahasznosítása, valamint a hatékonyabb víz- és energiafelhasználás révén. Dolgozni fogunk azért is, hogy minimálisra csökkentsük a városoknak a globális éghajlati rendszerre gyakorolt hatását. Továbbá figyelembe fogjuk venni a népesedési tendenciákat és előrejelzéseket a nemzeti vidék- és városfejlesztési stratégiáinkban és szakpolitikáinkban. Várakozással tekintünk a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló, Quitóban, Ecuadorban megrendezésre kerülő közelgő ENSZ-konferenciára.
35. Nem valósulhat meg fenntartható fejlődés béke és biztonság nélkül; és a béke és a biztonság is veszélybe kerül fenntartható fejlődés nélkül. Az új Agenda elismeri az olyan békés, igazságos és befogadó társadalmak megteremtésének szükségességét, amelyek egyenlő hozzáférést biztosítanak az igazságszolgáltatáshoz, és az emberi jogok – köztük a fejlődéshez való jog – tiszteletben tartására, hatékony jogállamiságra, minden szinten jó kormányzásra, átlátható, hatékony és elszámoltatható intézményekre épülnek. Az Agenda foglalkozik az erőszakot kiváltó, a biztonságot veszélyeztető és az igazságtalanságot előidéző olyan tényezőkkel, mint például az egyenlőtlenség, a korrupció, a gyenge kormányzás, az illegális pénz- és fegyveráramlások. Meg kell kettőznünk az arra irányuló erőfeszítéseinket, hogy megoldjuk, illetve megelőzzük a konfliktusokat és támogassuk a konfliktus utáni helyzetben lévő országokat, többek között azzal, hogy a nők számára biztosítjuk a béke megteremtésében és az országépítésben történő szerepvállalást. Felszólítunk a nemzetközi joggal összhangban lévő olyan további hatékony intézkedések meghozatalára és végrehajtására, amelyekkel felszámolhatjuk a gyarmati sorban és külföldi megszállás alatt élő népek önrendelkezési joga teljes megvalósításának akadályait, mivel ezek az akadályok továbbra is károsan hatnak ezen népek gazdasági és társadalmi fejlődésére és környezetére.
36. Megfogadjuk, hogy előmozdítjuk a kultúrák közötti megértést, toleranciát és kölcsönös tiszteletet, valamint a globális polgárság és a közös felelősség erkölcsi eszméjét. Elismerjük a világ természeti és kulturális sokszínűségét, valamint azt, hogy valamennyi kultúra és

civilizáció hozzá tud járulni a fenntartható fejlődéshez, és jelentősen elő tudja mozdítani annak elérését.

37. A sport ugyancsak fontos a fenntartható fejlődés előmozdításában. Elismerjük a sport növekvő hozzájárulását a fejlődés és béke megvalósításához azáltal, hogy előmozdítja a toleranciát és a tiszteletet, valamint elősegíti a nők és a fiatalok, az egyének és a közösségek társadalmi szerepének megerősítését, illetve az egészségügyi, az oktatási és a társadalmi befogadási célkitűzések megvalósítását.
38. Az Egyesült Nemzetek Alapokmányával összhangban megerősítjük, hogy tiszteletben kell tartani az államok területi integritását és politikai függetlenségét.

A végrehajtás eszközei

39. Az új Agenda léptéke és ambíciója a végrehajtás biztosításához megújított Globális Partnerséget igényel. Emellett teljes mértékben elkötelezettek vagyunk. Ez a partnerség a globális szolidaritás, különösen a legszegényebbek és a kiszolgáltatott helyzetben lévők iránti szolidaritás szellemében fog működni. Egy intenzív globális elköteleződést fog elősegíteni valamennyi cél és alcél megvalósításának támogatása érdekében, összekapcsolva kormányokat, magánszektort, civil társadalmat, az ENSZ rendszerét és további szereplőket, mozgósítva minden rendelkezésre álló erőforrást.
40. A 17. célon és a többi Fenntartható Fejlődési Célon belüli végrehajtás eszközeire vonatkozó alcélok kulcsfontosságúak az Agenda megvalósítása szempontjából és jelentőségük megegyezik az egyéb célok és alcélok jelentőségével. Az Agenda, beleértve a Fenntartható Fejlődési Célokat, a Fenntartható Fejlődés megújított Globális Partnerségének keretrendszerében hajtható végre, amit az Addisz-Abeában, 2015. július 13. és 16. között megtartott Harmadik Nemzetközi Fejlesztésfinanszírozási Konferencia záródokumentumában felvázolt konkrét szakpolitikák és intézkedések is elősegítenek. Üdvözöljük a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 szerves részét képező Addisz-Abeai Akcióterv Közgyűlés általi jóváhagyását. Elismerjük, hogy az Addisz-Abeai Akcióterv teljes körű végrehajtása alapvető fontosságú a Fenntartható Fejlődési Célok és alcélok megvalósításához.
41. Elismerjük, hogy minden ország elsődlegesen felelős a saját gazdasági és társadalmi fejlődéséért. Az új Agenda foglalkozik a célok és alcélok végrehajtásához szükséges eszközökkel. Elismerjük, hogy ezek magukban fogják foglalni a pénzügyi erőforrások mobilizálását, akárcsak a kapacitásépítést és a környezetvédelmi szempontból megfelelő technológiáknak a fejlődő országokba történő, kedvező feltételek melletti eljuttatását, beleértve a kölcsönös egyetértésen alapuló koncessziós és kedvezményes feltételeket. Mind a nemzeti, mind a nemzetközi közfinanszírozás létfontosságú szerepet fog játszani az alapvető szolgáltatások és közjavak biztosításában, valamint a további pénzügyi források ösztönzése terén. Elismerjük a magánszektor különféle vállalkozásainak szerepét, melyek a mikrovállalkozásoktól kezdve a szövetkezeteken át a multinacionális vállalatokig terjednek,

valamint a civil társadalmi szervezetek, illetve filantróp szervezetek szerepét az új Agenda végrehajtásában.

42. Támogatjuk a vonatkozó stratégiák és cselekvési programok végrehajtását, ideértve az Isztambuli Nyilatkozatot és Cselekvési Programot, a fejlődő kis szigetállamokra vonatkozó Felgyorsított Cselekvési Módozatokat (SAMOA) tartalmazó Menetrendet és a szárazfölddel körülvevett fejlődő országokra irányuló, 2014-2024-es évtizedre vonatkozó Bécsi Cselekvési tervet, továbbá megerősítjük az Afrikai Unió „Agenda 2063” című dokumentumának és az Új Partnerség Afrika Fejlődéséért (NEPAD) program támogatásának jelentőségét, amelyek mind az új Agenda szerves részét képezik. Elismerjük, hogy a konfliktus által sújtott és a konfliktus utáni helyzetben lévő országokban a tartós béke és a fenntartható fejlődés megvalósítása jelentős kihívást jelent.
43. Hangsúlyozzuk, hogy a nemzetközi közfinanszírozás fontos szerepet játszik az egyes országok állami erőforrásainak belföldi mozgósítására tett erőfeszítések kiegészítésében, különösen a korlátozott hazai erőforrásokkal rendelkező legszegényebb és legsérülékenyebb országokban. A nemzetközi közfinanszírozás, így a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) egyik fontos funkciója a további erőforrások mozgósításának ösztönzése egyéb, köz- és magánforrásokból. A hivatalos fejlesztési támogatást nyújtó államok ismételten megerősítik saját kötelezettségvállalásukat, többek között, hogy eléri a fejlődő országok részére a számos fejlett állam által vállalt 0.7%-os ODA/GNI kötelezettség, valamint a 0.15–0.20%-os ODA/GNI kötelezettség teljesítését a legkevésbé fejlett országok számára.
44. Elismerjük annak fontosságát, hogy a nemzetközi pénzügyintézetek a mandátumuknak megfelelően támogassák az egyes, különösen a fejlődő országok szakpolitikai mozgásterét. Megerősítjük elkötelezettségünket a fejlődő országok – többek között az afrikai országok, a legkevésbé fejlett országok, a szárazfölddel körülvevett fejlődő országok, a fejlődő kis szigetállamok, illetve a közepes jövedelmű országok – nemzetközi gazdasági döntéshozatalban, jogalkotásban és globális gazdasági kormányzásban való véleménynyilvánításának és részvételének kiszélesítése és biztosítása mellett.
45. Ugyancsak elismerjük a nemzeti parlamentek meghatározó szerepét, amely a jogszabályok meghozatalában és a költségvetések elfogadásában, valamint a kötelezettségvállalásaink hatékony teljesítése érdekében történő elszámoltathatóság biztosításán keresztül érvényesül. A kormányok és közintézmények a végrehajtáson szoros együttműködésben fognak dolgozni a regionális és helyi hatóságokkal, szubregionális intézményekkel, nemzetközi intézményekkel, az akadémiai közösséggel, filantróp szervezetekkel, önkéntes csoportokkal és további szereplőkkel.
46. Nyomatékosítjuk egy kellő erőforrásokkal rendelkező, megfelelő, koherens, hatékony és eredményes ENSZ-rendszer meghatározó szerepét és komparatív előnyét a Fenntartható Fejlődési Célok és a fenntartható fejlődés megvalósításának támogatásában. Miközben hangsúlyozzuk az országok szintjén történő megerősített nemzeti felelősségvállalás és irányítás fontosságát, támogatjuk ezen Agenda kapcsán a Gazdasági és Szociális Tanács

(ECOSOC) égisze alatt folyó párbeszédet az ENSZ fejlesztési rendszerének hosszú távú pozicionálásáról.

Nyomon követés és felülvizsgálat

47. Kormányaink elsődleges felelőssége az elkövetkezendő 15 évben a célok és alcélok megvalósítása terén elért előrehaladás nyomon követése és felülvizsgálata – nemzeti, regionális és globális szinten egyaránt. A polgáraink felé történő elszámoltathatóság érdekében gondoskodni fogunk a különböző szinteken megvalósuló rendszeres nyomon követésről és felülvizsgálatról, a jelen Agendában és az Addisz-Abebai Akciótervben foglaltaknak megfelelően. A Közgyűlés égisze alatt működő Magas Szintű Politikai Fórum, valamint a Gazdasági és Szociális Tanács központi szerepet fog játszani a nyomon követés és felülvizsgálat globális szintű felügyeletében.
48. Ezen munka segítése céljából indikátorokat dolgozunk ki. Minőségi, hozzáférhető, időszerű és megbízható lebontott adatokra lesz szükség az előrehaladás mértékének megállapításához és „a senkit sem hagyunk hátra” elv érvényre juttatásához. Az ilyen adatok kulcsfontosságúak a döntéshozatal szempontjából. Ahol lehet, a már meglévő jelentéstételi mechanizmusok adatait és információit kell felhasználni. Egyetértünk abban, hogy fokozni kell erőfeszítéseinket a fejlődő országok statisztikai kapacitásának erősítése érdekében, különösen az afrikai országokban, a legkevésbé fejlett országokban, a szárazfölddel körülvett fejlődő országokban, a fejlődő kis szigetállamokban és a közepes jövedelmű országokban. Elköteleztünk vagyunk a bruttó hazai termék mérőszáma kiegészítése érdekében az előrehaladás szélesebb körű értékelési módjainak kidolgozása mellett.

Felhívás cselekvésre világunk megváltoztatása érdekében

49. Hetven évvel ezelőtt a világ vezetőinek egy korábbi generációja azzal a céllal gyűlt össze, hogy létrehozza az Egyesült Nemzetek Szervezetét. A háború romjaiból és megosztottságából létrehozták ezt a szervezetet, mely a béke, a párbeszéd és a nemzetközi együttműködés értékein alapszik. Ezen értékek legfőbb megtestesülése az Egyesült Nemzetek Alapokmánya.
50. Ma ismét nagy történelmi jelentőségű döntés előtt állunk. Jobb jövőt kívánunk teremteni minden ember számára, beleértve a milliókat, akiket megfosztottak annak lehetőségétől, hogy tisztességes, méltóságteljes és értékes életet éljenek, és elérjék emberi képességeik teljes kiteljesedését. Mi lehetünk az első generáció, amelynek sikerül véget vetnie a szegénységnek, ahogy mi lehetünk az utolsók, akiknek esélyük van megmenteni a bolygót. A világ jobb hely lesz 2030-ban, ha céljainkat sikerül megvalósítanunk.
51. Amit ma bejelentünk – az elkövetkezendő 15 évre vonatkozó globális cselekvési Agenda – az az emberiség és a bolygó 21. századi alapokmánya. A gyermekek és a fiatal nők és férfiak a változás kulcsfontosságú hajtóerői és az új célok között meg fogják találni a közös felületet,

ahol korlátlan kapacitásaikat egy jobb világ megteremtését célzó tevékenységekre irányíthatják.

52. „Mi, az Egyesült Nemzetek népei” az Egyesült Nemzetek Szervezete Alapokmányának híres kezdőszavai. „Mi, a népek” vagyunk azok, akik ma elindulunk a 2030-ig vezető úton. Utunk során csatlakozni fognak hozzánk a kormányok és parlamentek, az ENSZ rendszere és más nemzetközi intézmények, a helyi hatóságok, az őslakosok, a civil társadalom, az üzleti és magánszektor, a tudományos és akadémiai közösség – és minden ember. Már most milliók azonosultak ezen Agendával, melyet a jövőben sajátjuknak tekintenek majd. Ez az Agenda az embereké, emberek írták embereknek – és hiszünk abban, hogy éppen ez fogja biztosítani a sikerét.
53. Az emberiség és bolygónk jövője a mi kezünkben nyugszik. Ugyanakkor függ napjaink fiatalabb generációitól is, akik a stafétabotot a jövő generációinak fogják majd tovább adni. Feltérképeztük a fenntartható fejlődéshez vezető utat, utunk sikerességének és eredményeink visszafordíthatatlanságának biztosítása mindannyiunkon múlik majd.

Fenntartható Fejlődési Célok és alcélok

54. A kormányközi tárgyalások inkluzív folyamatát követően, és a Fenntartható Fejlődési Célokkal foglalkozó Nyílt Munkacsoport¹, a célrendszert megfelelő kontextusba helyező bevezető fejezetet tartalmazó javaslata alapján, az egyeztetések eredményeképpen megfogalmazott célok és alcélok az alábbiakban kerültek meghatározásra.
55. A Fenntartható Fejlődési Célok és alcélok egységet képeznek és egymástól elválaszthatatlanok, jellegüket tekintve globálisak és egyetemesen alkalmazandók, figyelembe veszik a különböző nemzeti sajátosságokat, kapacitásokat és fejlettségi szinteket és tiszteletben tartják a nemzeti szakpolitikákat és prioritásokat. Az alcélok ambiciózusak és globálisak, minden egyes kormány a globális ambíciószint iránymutatása alapján, de a nemzeti körülményeket figyelembe véve határozza meg saját nemzeti célkitűzéseit. Minden kormány ugyancsak döntést fog hozni ezen ambiciózus és globális alcéloknak a nemzeti tervezési folyamatokba, szakpolitikákba és stratégiákba történő beépítésének mikéntjéről. Fontos felismerni a kapcsolatot a fenntartható fejlődés és más releváns, a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi területeken zajló folyamatok között.
56. Az e célokról és alcélokról szóló döntés meghozatalakor elismerjük, hogy minden ország sajátos kihívásokkal néz szembe a fenntartható fejlődés elérése során és felhívjuk a figyelmet azokra a speciális kihívásokra, amelyekkel a legsérülékenyebb országok – különösen az afrikai országok, a legkevésbé fejlett országok, a szárazfölddel körülvett fejlődő országok és a fejlődő kis szigetállamok, valamint a közepes jövedelmű országok – szembesülnek. A konfliktus által

¹ A Közgyűlés Fenntartható Fejlesztési Célokkal foglalkozó Nyílt Munkacsoportjának jelentése tartalmazza (A/68/970 and Corr.1; lásd szintén A/68/970/Add.1–3)

sújtott országok ugyancsak külön figyelmet igényelnek.

57. Elismerjük, hogy számos alcél tekintetében nem állnak rendelkezésre kiinduló adatok, és fokozott támogatásra szólítunk fel az adatgyűjtés folyamatának és a kapacitásépítés erősítésének terén a tagállamokban a nemzeti és globális kiinduló adatok kidolgozása érdekében ott, ahol ezek még nem állnak rendelkezésre. Kötelességünk az adatgyűjtés e hiányosságának kezelése a pontosabb információkra épülő előrehaladás mérése érdekében, elsősorban azon alábbi alcélok esetében, amelyek nem rendelkeznek számszerűsített célértékekkel.
58. Ösztönözzük a tagállamok olyan, más fórumokon folyamatban lévő tevékenységeit, melyek az Agenda végrehajtása szempontjából potenciális kihívást jelentő főbb kérdések kezelésére irányulnak; valamint tiszteletben tartjuk e folyamatok önálló mandátumait. Célunk, hogy az Agenda és annak végrehajtása e folyamatok és a velük összefüggésben meghozott döntések támogatásával és sérelme nélkül valósuljon meg.
59. Elismerjük, hogy az egyes országok – nemzeti körülményeiknek és prioritásaiknak megfelelően – különböző szemléletmódokkal, jövőképekkel, modellekkel és eszközökkel rendelkeznek a fenntartható fejlődés megvalósításához és megerősítjük, hogy a Föld és annak ökoszisztémái közös otthonunkat jelentik, illetve hogy a „Földanya” számos országban és régióban elterjedt kifejezés.

Fenntartható Fejlődési Célok

1. cél: A szegénység valamennyi formájának felszámolása mindenhol
2. cél: Az éhezés megszüntetése, az élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása
3. cél: Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának
4. cél: Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára
5. cél: A nemek egyenlőségének megvalósítása, minden nő és lány társadalmi szerepének megerősítése
6. cél: A vízhez és szanitációhoz történő hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása mindenki számára
7. cél: Megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés biztosítása mindenki számára
8. cél: Tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés, teljes és termelékeny foglalkoztatás és méltányos munka elősegítése mindenki számára
9. cél: Ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése
10. cél: Az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése
11. cél: A városok és egyéb emberi települések befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképpessé és fenntarthatóvá tétele
12. cél: Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása
13. cél: Sürgős lépések megtétele a klímaváltozás és hatásainak leküzdésére*
14. cél: Az óceánok, a tengerek és a tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használata a fenntartható fejlődés érdekében
15. cél: A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának támogatása, a fenntartható erdőgazdálkodás, a sivatagosodás leküzdése, a talajdegradáció megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása
16. cél: Békés és befogadó társadalmak támogatása a fenntartható fejlődés érdekében, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára és a hatékony, elszámoltatható és mindenki számára nyitott intézmények kiépítése minden szinten
17. cél: A végrehajtás eszközeinek erősítése és a Globális Partnerség újjáélesztése a fenntartható fejlődés érdekében

* Elismerve, hogy az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye az éghajlatváltozásra adandó globális válaszok tárgyalásának elsődleges nemzetközi kormányközi fóruma.

1. cél: A szegénység valamennyi formájának felszámolása mindenhol

1.1 2030-ig a mélyszegénység felszámolása mindenhol; jelenleg ez a napi kevesebb, mint 1,25 USD-ból élőkre vonatkozik

1.2 2030-ig legalább a felére csökkenteni a szegénységben élők arányát a férfiak, nők és gyermekek minden korcsoportjában, a nemzeti meghatározásoknak megfelelő minden vetületben

1.3 Mindenkire vonatkozóan, nemzeti szinten megfelelő szociális védelmi rendszerek kialakítása és intézkedések végrehajtása - beleértve a szociális hálót is -, 2030-ig lefedve a szegény és kiszolgáltatott csoportok jelentős részét

1.4 2030-ig egyenlő jogok biztosítása minden férfinak és nőnek - különös tekintettel a szegény és a sérülékeny csoportokra - a gazdasági erőforrásokhoz, az alapvető szolgáltatásokhoz, a föld és más vagyon feletti tulajdon és használat jogához, az örökléshez, a természeti erőforrásokhoz, a megfelelő új technológiához és pénzügyi szolgáltatásokhoz, a mikro-finanszírozást is beleértve

1.5 2030-ig a szegény és kiszolgáltatott helyzetben levő csoportok ellenálló képességének kialakítása, a klímaváltozással kapcsolatos szélsőséges eseményekkel, valamint egyéb gazdasági, társadalmi válságokkal és környezeti katasztrófákkal összefüggő kitettségük és kiszolgáltatottságuk csökkentése

1.a Jelentős források mobilizálásának biztosítása különböző forrásokból, beleértve a fejlesztési együttműködés megerősítéséből származó forrásokat ahhoz, hogy megfelelő és kiszámítható pénzügyi eszközöket lehessen nyújtani a fejlődő országok számára, különös tekintettel a legkevésbé fejlett országokra az olyan programok és szakpolitikák végrehajtásához, amelyekkel elérhető a szegénység valamennyi formájának felszámolása

1.b Stabil szakpolitikai keretek létrehozása nemzeti, regionális és nemzetközi szinten, amelyek a szegényeket és a nemek esélyegyenlőségét támogató fejlesztési stratégiákon alapulnak, és elősegítik a befektetések felgyorsítását a szegénység felszámolására irányuló intézkedésekhez kapcsolódóan

2. cél: Az éhezés megszüntetése, az élelmezésbiztonság és a jobb táplálkozás megteremtése, valamint a fenntartható mezőgazdaság támogatása

2.1 2030-ig az éhezés felszámolása és minden ember - különös tekintettel a szegény és kiszolgáltatott helyzetben levő csoportokra beleértve a csecsemőket is -, hozzáféréseinek biztosítása a biztonságos, tápláló és elegendő élelmiszerhez egész évben

2.2 2030-ig az alultápláltság minden formájának felszámolása, beleértve 2025-ig a nemzetközileg meghatározott célok teljesítését az 5 év alatti gyermekek alulfejlettségére és kóros soványságára vonatkozóan, valamint a serdülő lányok, várandós és szoptató anyák és idősek táplálkozási szükségleteinek kezelése

2.3 2030-ig az élelmiszer kistermelők, különösen a nők, őslakosok, családi gazdaságok,

állattenyésztők és halgazdálkodók mezőgazdasági termelékenységének és jövedelmének megduplázása, beleértve a biztonságos és egyenlő hozzáférést a földhöz, egyéb termelő erőforrásokhoz és alapanyagokhoz, ismeretekhez, pénzügyi szolgáltatásokhoz, piacokhoz, értéknövelő lehetőségekhez és nem mezőgazdasági munkalehetőségekhez

2.4 2030-ig olyan fenntartható élelmiszer-termelési rendszerek létrehozásának biztosítása és rugalmas mezőgazdasági gyakorlatok alkalmazása, amelyek növelik a termelékenységet és a termelési volument, segítenek az ökoszisztémák fenntartásában, erősítik a klímaváltozással, szélsőséges időjárással, szárazsággal, árvizekkel és egyéb katasztrófákkal kapcsolatos alkalmazkodási képességet, valamint fokozatosan javítják a föld és a talaj minőségét

2.5 2020-ig a vetőmagok, termesztett növények, tenyésztett és házasított állatok és vadon élő megfelelőik genetikai sokféleségének megőrzése többek között megfelelően kezelt és változatos mag- és növénybankok útján, nemzeti, regionális, és nemzetközi szinten, valamint a genetikai erőforrások hasznosításából és az ezzel kapcsolatos hagyományos tudásból eredő hasznokhoz való hozzájutásnak és azok tisztességes és méltányos elosztásának elősegítése a nemzetközi megállapodásoknak megfelelően

2.a A befektetések növelése - többek között a nemzetközi együttműködés fokozása által - a vidéki infrastruktúra, a mezőgazdasági kutatások és az ismeretterjesztési szolgáltatások, a technológiai fejlesztés, a növényi és állati génbankok területén abból a célból, hogy növekedjen a mezőgazdaság termelési kapacitása a fejlődő országokban, különösen a legkevésbé fejlett országokban

2.b A világ mezőgazdasági piacain a kereskedelmi korlátozások és torzítások kijavítása és megelőzése, beleértve a mezőgazdasági exporttámogatások valamennyi formáját, valamint az ezekkel egyenértékű hatású minden exportintézkedés párhuzamos felszámolását a Dohai Fejlesztési Forduló mandátumának megfelelően

2.c Az élelmiszerárak piacainak és azok származékos piacainak megfelelő működését biztosító intézkedések meghozatala, valamint a piaci információkhoz történő gyors hozzáférés támogatása - beleértve az élelmiszertartalmakkal kapcsolatos információkat -, az élelmiszerárak szélsőséges ingadozásának korlátozása érdekében

3. cél: Az egészséges élet biztosítása és a jóllét előmozdítása minden korosztály valamennyi tagjának

3.1 2030-ig globálisan az anyai halálozási arány 100.000 élve születésből kevesebb, mint 70-re történő csökkentése

3.2 2030-ig a megelőzhető halálesetek felszámolása az újszülöttek és öt év alatti gyermekek esetében, melynek elérése érdekében minden ország célja a gyermekhalandóság csökkentése újszülötteknél ezer élve születésre jutó 12 haláleset, és az öt év alatti gyermekeknél ezer élve születésre jutó 25 haláleset szintre vagy az alá

3.3 2030-ig az AIDS, tuberkulózis, malária, és az elhanyagolt trópusi betegségek felszámolása, valamint a hepatitis, a víz útján terjedő és egyéb fertőző betegségek elleni küzdelem erősítése

3.4 2030-ig a nem fertőző betegségekből származó idő előtti elhalálozás egyharmadával történő csökkentése megelőzéssel és kezeléssel, valamint a mentális egészség és jóllét elősegítése

3.5 Az egészségre káros szerek használatára vonatkozó megelőzés és kezelés megerősítése, beleértve a kábítószerrel való visszaélést és a káros alkoholfogyasztást

3.6 2020-ig a közúti balesetek következtében elhunyt és megsérült személyek számának felére csökkentése globálisan

3.7 2030-ig a szexuális és reprodukciós egészségügyi szolgáltatásokhoz történő egyetemes hozzáférés biztosítása, beleértve a családtervezést, a tájékoztatást és az oktatást, valamint a reprodukciós egészség ügyének a nemzeti stratégiákba és programokba történő integrálását

3.8 Egyetemes hozzáférés biztosítása az egészségügyi ellátáshoz, beleértve a pénzügyi kockázatokkal szembeni védelmet, a minőségi alapvető egészségügyi szolgáltatásokhoz történő hozzáférést, valamint a hozzáférést a biztonságos, megfelelő hatású és minőségű, megfizethető árú alapvető gyógyszerekhez és vakcinákhoz

3.9 2030-ig a veszélyes vegyi anyagok, a levegő-, víz- és talajszennyezés és fertőzés miatt bekövetkező elhalálozások és betegségek számának jelentős mértékű csökkentése

3.a Az Egészségügyi Világszervezet Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezménye végrehajtásának szükség szerinti erősítése minden országban

3.b Az elsősorban fejlődő országokat érintő fertőző és nem-fertőző betegségek elleni oltóanyagok és gyógyszerek kutatásának és fejlesztésének támogatása, hozzáférés biztosítása a megfizethető, alapvető gyógyszerekhez és oltóanyagokhoz összhangban a TRIPS Megállapodásról és a közegészségügyről szóló Doha Nyilatkozattal, amely megerősíti a fejlődő országok jogát „A szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás” rugalmasságra vonatkozó rendelkezéseinek teljes körű alkalmazására a közegészség védelme érdekében, és kiemelten annak biztosítására vonatkozóan, hogy a gyógyszerek mindenki számára hozzáférhetőek legyenek

3.c A fejlődő országokban, különösen a legkevésbé fejlett országokban és a fejlődő kis szigetállamokban az egészség finanszírozásának, az egészségügyi dolgozók felvételének, képzésének és megtartásának jelentős növelése

3.d Minden ország, különösen a fejlődő országok kapacitásának megerősítése, a nemzeti és globális egészségügyi kockázatok korai előrejelzése, csökkentése és kezelése terén

4. cél: Az inkluzív, méltányos és minőségi oktatás biztosítása, valamint az élethosszig tartó tanulás lehetőségeinek elősegítése mindenki számára

4.1 2030-ig annak elérése, hogy minden lány és fiú elvégezze az ingyenesen biztosított, méltányos és minőségi alap- és középfokú iskolát, ami releváns és hatékony tanulási eredményhez vezet

4.2 2030-ig minden lány és fiú számára hozzáférés biztosítása a minőségi kora-gyermekkori fejlődéshez, ellátáshoz és iskolaelőkészítő oktatáshoz, hogy felkészültek legyenek az általános iskolai oktatásra

4.3 2030-ig minden nő és férfi számára egyenlő hozzáférés biztosítása a megfizethető és minőségi műszaki-, szakmai- és felsőfokú oktatáshoz, beleértve az egyetemi oktatást is

4.4 2030-ig a munkavállaláshoz, tisztességes munkához és vállalkozói tevékenységhez megfelelő tudásszinttel - beleértve a műszaki és szakmai képzettséget is - rendelkező fiatalok és felnőttek számának jelentős növelése

4.5 2030-ig a nemek közti egyenlőtlenségek megszüntetése az oktatásban, továbbá egyenlő hozzáférés biztosítása az oktatás és szakképzés minden szintjén a sérülékeny csoportok számára, beleértve a fogyatékkal élőket, az öslakosokat és a kiszolgáltatott helyzetben levő gyermekeket

4.6 2030-ig az írás, olvasás és számolás elsajátításának biztosítása a fiatalok teljes, és a felnőttek jelentős arányának körében

4.7 2030-ig annak biztosítása, hogy minden tanuló olyan tudást és készséget szerezzen, amely a fenntartható fejlődés előmozdításához szükséges, beleértve egyebek közt a fenntartható fejlődés, és a fenntartható életmódokkal, az emberi jogokkal, a nemek közti egyenlőséggel, a béke és az erőszakmentesség kultúrájának előmozdításával, a globális felelősség szemléletével, a kulturális sokszínűség és a kultúrának a fenntartható fejlődéshez történő hozzájárulásával foglalkozó oktatás révén

4.a Olyan oktatási létesítmények kiépítése és korszerűsítése, amelyek figyelembe veszik a gyerekek, a fogyatékkal élők és a nemek sajátosságait, és mindenki számára biztonságos, erőszakmentes, befogadó és hatékony eredmények elérésére ösztönző tanulási környezetet biztosítanak

4.b 2020-ig globális szinten jelentősen növelni a fejlődő országok, különösen a legkevésbé fejlett országok, a fejlődő kis szigetállamok és az afrikai országok számára nyújtott ösztöndíjakat, a felsőoktatásba történő beiratkozás elősegítése céljából, beleértve a fejlett és más fejlődő országokban levő szakképzést, az információs és kommunikációs technológiát, a műszaki, mérnöki és tudományos programokat

4.c 2030-ig a képesített oktatók számának jelentős mértékű növelése, beleértve a nemzetközi együttműködés keretében történő tanárképzést a fejlődő országokban, különösen a legkevésbé fejlett országokban és a fejlődő kis szigetállamokban

5. cél: A nemek egyenlőségének megvalósítása, minden nő és lány társadalmi szerepének megerősítése

5.1 A nők és lányok elleni mindenfajta diszkrimináció megszüntetése mindenhol

5.2 Minden nő és lány elleni mindenfajta erőszak megszüntetése mind a köz-, mind a magánszférában, beleértve az emberkereskedelmet, valamint a szexuális és másfajta kizsákmányolást

5.3 Minden ártalmas gyakorlat megszüntetése, úgymint a gyermek-, a korai- és a kényszerházasság, valamint a női nemi szerv csonkítása

5.4 A nem fizetett gondozás és a háztartási munka elismerése és értékelése a közszolgáltatások és az infrastruktúra biztosításával, a szociális védelmi politikán keresztül, továbbá a háztartáson és a családon belül a megosztott felelősség előmozdításával, a nemzeti sajátosságoknak megfelelően

5.5 A politikai, gazdasági és közéletben a nők számára a vezetői szintű teljes és hatékony részvétel és egyenlő lehetőségek biztosítása a döntéshozatal minden szintjén

5.6 A szexuális és reprodukív egészség és reprodukív jogok egyetemes hozzáféréseinek biztosítása, összhangban az ENSZ Nemzetközi Népesedési és Fejlesztési Konferenciája Cselekvési Programjával és a Pekingi Cselekvési Programmal és azok felülvizsgálati konferenciáinak záródokumentumaival

5.a Reformok vállalása annak érdekében, hogy a nők számára a gazdasági erőforrásokhoz, valamint a föld és más vagyon feletti tulajdon és használat jogához, a pénzügyi szolgáltatásokhoz, az örökléshez és a természeti erőforrásokhoz való egyenlő hozzáférés jogát biztosítsák a nemzeti jogszabályoknak megfelelően

5.b A támogató jellegű, különösen az információs és kommunikációs technológia használatának fokozása a nők társadalmi szerepének megerősítése céljából

5.c Megalapozott szakpolitikák és végrehajtható jogszabályok elfogadása és megerősítése a nemek egyenjogúságának, valamint minden nő és lány minden szinten betöltött társadalmi szerepe megerősítésének elősegítése céljából

6. cél: A vízhez és szanitációhoz történő hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása mindenki számára

6.1 2030-ig mindenki számára egyetemes és egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a biztonságos és megfizethető ivóvízhez

6.2 2030-ra mindenki számára egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a megfelelő szintű szanitációhoz és higiénéhez, a szabadtéri székletürítés megszüntetése, különös figyelemmel a nők, a lányok és a kiszolgáltatott helyzetben lévők szükségleteire

6.3 2030-ig a víz minőségének javítása a szennyezés csökkentése, a veszélyes vegyi- és egyéb

anyagok lerakásának megszüntetése és kibocsátásainak minimalizálása révén; a kezeletlen szennyvíz részarányának felére csökkentése, az újrahasznosítás és a biztonságos újrahasználat jelentős mértékben történő növelése globális szinten

6.4 2030-ig a vízhasználat hatékonyságának jelentős növelése minden ágazatban; a fenntartható vízkivétel és az édesvíz-ellátás biztosítása a vízhiány kezelése érdekében, továbbá a vízhiánytól szenvedő emberek számának jelentős csökkentése

6.5 2030-ig az integrált vízkészlet-gazdálkodás megvalósítása minden szinten, beleértve adott esetben az országhatáron átívelő együttműködést is

6.6 2020-ig a vízhez kapcsolódó ökoszisztémák védelme és helyreállítása, beleértve a hegységeket, erdőket, vizes élőhelyeket, folyókat, víztározókat és tavakat

6.a 2030-ig a nemzetközi együttműködés és a kapacitásépítési támogatás kiterjesztése a fejlődő országokra a vízhez és szanitációhoz kapcsolódó tevékenységek és programok vonatkozásában, beleértve a víz összegyűjtését, sótalanítását, a hatékony vízhasználatot, a szennyvízkezelést, az újrahasznosítást és az újrahasználatot elősegítő technológiákat

6.b A helyi közösségek részvételének támogatása és erősítése a vízzel és a szanitációval kapcsolatos menedzsment javításában

7. cél: Megfizethető, megbízható, fenntartható és modern energiához való hozzáférés biztosítása mindenki számára

7.1 2030-ig egyetemes hozzáférés biztosítása a megfizethető, megbízható és modern energiaszolgáltatásokhoz

7.2 2030-ig a megújuló energiák részarányának jelentős növelése a globális energiamixben

7.3 2030-ra az energiahatékonyság javulási ütemének megduplázása világviszonylatban

7.a 2030-ig a nemzetközi együttműködés fokozása a tiszta energiaforrások kutatásához és technológiáihoz való hozzáférés elősegítése érdekében, beleértve a megújuló energiát, az energiahatékonyságot, a fejlett és tisztább fosszilis üzemanyag technológiákat, valamint az energia-infrastruktúra és a tiszta energiatechnológiák területén történő beruházások elősegítése

7.b 2030-ig az infrastruktúra kiterjesztése és a technológia korszerűsítése modern és fenntartható energiaszolgáltatások nyújtása céljából a fejlődő országokban mindenki számára, különösen a legkevésbé fejlett országokban, a fejlődő kis szigetállamokban és a szárazfölddel körülvett fejlődő országokban, összhangban a saját támogatási programjaikkal

8. cél: Tartós, befogadó és fenntartható gazdasági növekedés, teljes és termelékeny foglalkoztatás és méltányos munka elősegítése mindenki számára

8.1 A nemzeti körülményekkel összhangban az egy főre eső gazdasági növekedés fenntartása, valamint különösen a legkevésbé fejlett országokban a legalább évi 7%-os GDP növekedés biztosítása

8.2 A gazdaságok magasabb termelékenységi szintjének elérése diverzifikáción, technológiai korszerűsítésen és innováción keresztül, beleértve a nagy hozzáadott értéket képviselő és munkaerő-igényes szektorokra való összpontosítást

8.3 A termelő tevékenységeket, a méltányos munkahelyteremtést, a vállalkozói kedvet, a kreativitást és az innovációt támogató fejlesztés-központú szakpolitikák előmozdítása, továbbá a mikro-, kis- és középvállalatok létrehozásának és növekedésének ösztönzése, beleértve a pénzügyi szolgáltatásokhoz történő hozzáférés elősegítését

8.4 A fogyasztásban és a termelésben az erőforrások hatékonyságának globális méretekben történő fokozatos javítása 2030-ig és azon túl, valamint törekvés arra, hogy a fejlett országok vezetésével - összhangban a fenntartható fogyasztás és termelés 10 éves keretprogramjával - a gazdasági növekedés és a környezetkárosodás szétváljanak egymástól

8.5 2030-ig teljes és termelékeny foglalkoztatás és méltányos munka biztosítása minden férfi és nő számára, beleértve a fiatalokat és a fogyatékkal élőket is, valamint az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér biztosítása

8.6 2020-ig azon fiatalok arányának jelentős csökkentése, akik nem állnak alkalmazásban, nem vesznek részt oktatásban, illetve képzésben

8.7 Azonnali és hatékony intézkedések meghozatala a kényszermunka felszámolására, a modernkori rabszolgaság és az emberkereskedelem megszüntetésére, valamint a gyermekmunka legrosszabb formái megtiltásának és megszüntetésének biztosítására - beleértve a gyerekkatonák toborzását és alkalmazását; 2025-ig a gyermekmunka minden formájának megszüntetése

8.8 A munkavállalói jogok védelme, valamint biztonságos és veszélytelen munkakörnyezet elősegítése minden dolgozó számára, beleértve a migráns munkavállalókat, különösen a női bevándorlókat, valamint a bizonytalan foglalkoztatási formák keretében dolgozókat is

8.9 2030-ig a fenntartható turizmus támogatását célzó, olyan szakpolitikák kidolgozása és megvalósítása, amelyek munkahelyeket teremtenek és népszerűsítik a helyi kultúrát és termékeket

8.10 A belföldi pénzügyi intézmények kapacitásának megerősítése annak érdekében, hogy ösztönözzék és kiterjesszék a banki, biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára

8.a A fejlődő országok, különösen a legkevésbé fejlett országok számára az „Aid for Trade” fejlesztési támogatás növelése, beleértve „A legkevésbé fejlett országok számára nyújtott,

kereskedelmi vonatkozású technikai segítségnyújtás megerősített integrált keret” elnevezésű rendszer alkalmazását is

8.b 2020-ig egy, a fiatalok foglalkoztatásáról szóló globális stratégia kidolgozása és megvalósítása, valamint az ENSZ Nemzetközi Munkaügyi Szervezete Globális Foglalkoztatási Egyezményének végrehajtása

9. cél: Ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás támogatása és az innováció ösztönzése

9.1 A gazdasági fejlődés és az emberi jóllét támogatására minőségi, megbízható, fenntartható és ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, beleértve a regionális és a határon átnyúló infrastruktúrát is, arra összpontosítva, hogy az megfizethető és egyenlő eséllyel hozzáférhető legyen mindenki számára

9.2 A befogadó és fenntartható iparosítás előmozdítása és 2030-ig a foglalkoztatás és a GDP vonatkozásában az ipar részarányának jelentős növelése a nemzeti sajátosságokkal összhangban, valamint az ipar jelenlegi részarányának megduplázása a legkevésbé fejlett országokban

9.3 A kisipari és egyéb kisvállalkozásoknak a pénzügyi szolgáltatásokhoz – beleértve a megfizethető hitelhez – való hozzáféréseinek növelése különösen a fejlődő országokban, továbbá integrálásuk elősegítése az értékláncokba és piacokba

9.4 2030-ig az infrastruktúrák korszerűsítése és az ipari ágazatok megújítása az erőforrás-felhasználási hatékonyság javításával, valamint a tiszta és környezetbarát technológiák és ipari eljárások nagyobb mértékű alkalmazásával, fenntarthatóvá tételük céljából, amely folyamatban minden ország a saját képességeinek megfelelően vesz részt

9.5 A tudományos kutatás fokozása, az ipari ágazatok technológiai képességeinek korszerűsítése minden országban, különösen a fejlődő országokban, beleértve 2030-ig az innováció ösztönzését és a K+F területén a munkavállalók számának jelentős növelését 1 millió lakosra vetítve, valamint a köz-, és magán K+F kiadások növelését

9.a A fenntartható és ellenállóképes infrastruktúra fejlesztésének elősegítése a fejlődő országokban, fokozott pénzügyi, technológiai és technikai támogatás nyújtásával az afrikai országok, a legkevésbé fejlett országok, a szárazfölddel körülvett fejlődő országok és a fejlődő kis szigetállamok számára

9.b A fejlődő országokban a belföldi technológiai fejlesztés, kutatás és innováció támogatása, beleértve a kedvező szakpolitikai környezet biztosítását többek között az ipari diverzifikáció és az árukhoz való hozzáadott érték megteremtése céljából

9.c Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés jelentős növelése és törekvés arra, hogy a legkevésbé fejlett országokban az egyetemes és megfizethető hozzáférés az Internethez biztosítható legyen 2020-ig

10. cél: Az országokon belüli és az országok közötti egyenlőtlenségek csökkentése

10.1 2030-ig fokozatosan megvalósítani és fenntartani a lakosság 40%-át jelentő alsó jövedelmi szegmense bevételeinek a nemzeti átlagnál nagyobb fokú növelését

10.2 2030-ig elősegíteni mindenkinek - korra, nemre, fogyatékosagra, faji és etnikai hovatartozásra, származásra, vallásra, illetve gazdasági, vagy más helyzetre való tekintet nélkül - a társadalmi felemelkedését és a szociális, gazdasági és politikai befogadását

10.3 Egyenlő lehetőségek biztosítása és az eredmények terén mutatkozó egyenlőtlenségek csökkentése, beleértve a diszkriminatív törvények, szakpolitikák és gyakorlatok megszüntetését, valamint a megfelelő jogszabályok, szakpolitikák és tevékenységek elősegítését e tekintetben

10.4 Szakpolitikák - különösen pénzügyi, bér- és szociális védelmi politikák - elfogadása és a nagyobb egyenlőség fokozatos megvalósítása

10.5 A globális pénzügyi piacok és intézmények szabályozásának és monitorizálásának javítása és ezen szabályozások végrehajtásának erősítése

10.6 A globális nemzetközi gazdasági és pénzügyi intézményekben a fejlődő országok fokozott képviseletének és hangjának biztosítása, hogy hatékonyabb, hitelesebb, felelősebb és legitimebb intézmények váljanak belőlük

10.7 A rendezett, biztonságos, szabályos és felelősségteljesen kezelt migráció és mobilitás elősegítése, beleértve a tervezett és jól irányított migrációs szakpolitikák végrehajtását

10.a A Kereskedelmi Világszervezet megállapodásaival összhangban a fejlődő országok, különösen a legkevésbé fejlett országok tekintetében a speciális és megkülönböztetett bánásmód elvének érvényesítése

10.b Annak ösztönzése, hogy a hivatalos fejlesztési támogatás és a pénzmozgások - beleértve a külföldi közvetlen tőkebefektetéseket is - olyan államokba áramoljanak, ahol a legnagyobb szükség van rá, különösen a legkevésbé fejlett országokba, az afrikai országokba, a fejlődő kis szigetállamokba, a szárazfölddel körülvett fejlődő országokba, összhangban a nemzeti terveikkel és programjaikkal

10.c 2030-ig a migránsok hazautalásai tranzakciós költségeinek 3% alá történő csökkentése, valamint az 5%-nál magasabb költségű hazautalási folyosók felszámolása

11. cél: A városok és egyéb emberi települések befogadóvá, biztonságossá, ellenállóképessé és fenntarthatóvá tétele

11.1 2030-ig a megfelelő, biztonságos és megfizethető lakhatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára, a nyomornegyedekben a lakhatási feltételek javítása

11.2 2030-ig biztonságos, megfizethető, elérhető és fenntartható közlekedési rendszerekhez való

hozzáférés biztosítása mindenki számára, a közúti biztonság javítása, elsősorban a tömegközlekedés fejlesztésével, különös tekintettel a kiszolgáltatott helyzetben levők, nők, gyermekek, fogyatékkal élők és idősek szükségleteire

11.3 2030-ig a befogadó és fenntartható városiasodás elősegítése és a kapacitások növelése minden országban az emberi települések részvételen alapuló, integrált és fenntartható tervezése és igazgatása érdekében

11.4 A világ kulturális és természeti örökségének védelmére és megőrzésére irányuló erőfeszítések fokozása

11.5 2030-ig a katasztrófák - beleértve a vízzel kapcsolatos katasztrófákat - okozta halálesetek és a katasztrófák által érintettek számának jelentős csökkentése, valamint a katasztrófák okozta közvetlen gazdasági veszteségek globális GDP-hez viszonyított arányának jelentős csökkentése, kiemelt figyelmet szentelve a szegények és a sérülékeny helyzetben lévő emberek védelmének

11.6 2030-ig a városok lakóit érő egy főre jutó kedvezőtlen környezeti hatások csökkentése, egyebek között kiemelt figyelmet szentelve a levegő minőségének, valamint a települési és egyéb hulladékok kezelésének

11.7 2030-ig egyetemes hozzáférés biztosítása a biztonságos, befogadó, könnyen megközelíthető zöld- és közterületekhez, különösen a nők és gyermekek, idősek és fogyatékkal élők számára

11.a A városi, városkörnyéki és vidéki területek közötti kedvezőgazdasági, társadalmi és környezeti kapcsolatok támogatása a nemzeti és regionális fejlesztési tervezés erősítése által

11.b 2020-ig a befogadást, az erőforrás-hatékonyságot, az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet elősegítő, integrált szakpolitikákat és terveket elfogadó és végrehajtó városok és egyéb emberi települések számának jelentős mértékű növelése, a holisztikus katasztrófa-kockázat kezelés minden szinten történő fejlesztése és végrehajtása összhangban a 2015 és 2030 közötti időszakra szóló Sendai katasztrófa-kockázat-csökkentési keretrendszerrel

11.c A legkevésbé fejlett országok támogatása - beleértve pénzügyi és technikai támogatást - a helyi anyagok felhasználásával épülő fenntartható és ellenállóképes épületek létrehozásában

12. cél: Fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakítása

12.1 A fenntartható fogyasztás és termelés 10 éves keretprogramjának végrehajtása minden országban, a fejlett országok vezető szerepével, a fejlődő országok fejlettségi szintjének és képességeinek figyelembevételével

12.2 2030-ig a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és azok hatékony felhasználásának megvalósítása

12.3 2030-ig az egy főre jutó globális élelmiszer-hulladék felére csökkentése a kiskereskedelem és a fogyasztók szintjén, valamint az élelmiszervesztés csökkentése a termelési és ellátási

láncok mentén, beleértve a betakarítás utáni veszteségeket

12.4 2020-ig a vegyi anyagok és minden hulladék környezetvédelmi szempontból megfelelő kezelése a teljes életsiklusukon keresztül az elfogadott nemzetközi keretekkel összhangban, valamint a levegőbe, vízbe és talajba történő kibocsátásuk jelentős csökkentése az emberi egészségre és a környezetre gyakorolt káros hatásuk minimálisra csökkentése érdekében

12.5 2030-ig a hulladékképződés jelentős csökkentése megelőzés, csökkentés, újrahasznosítás és újrahasználat által

12.6 A cégek, különösen a nagy és transznacionális vállalatok ösztönzése a fenntartható gyakorlatok alkalmazására és a fenntarthatósággal kapcsolatos információk jelentéseikbe történő beépítésére

12.7 Fenntartható közbeszerzési gyakorlatok elősegítése a nemzeti szakpolitikákkal és prioritásokkal összhangban

12.8 2030-ig annak biztosítása, hogy az emberek mindenhol rendelkezzenek megfelelő információval és tájékozottsággal a fenntartható fejlődésről és a természettel harmóniában álló életmódról

12.a A fejlődő országok támogatása tudományos és technológiai kapacitásaik megerősítésében a fogyasztás és termelés fenntarthatóbb módjai felé történő elmozdulás érdekében

12.b Eszközök kifejlesztése és alkalmazása a fenntartható fejlődés olyan, a fenntartható turizmusra gyakorolt hatásainak vizsgálatára, amelyek munkahelyeket teremtenek és a helyi kultúrát és termékeket helyezik előtérbe

12.c A fosszilis energiahordozók nem hatékony, a pazarló fogyasztást ösztönző támogatásainak racionalizálása a piactorzítások megszüntetése által - a nemzeti körülményeknek megfelelően -, beleértve az adózás szerkezeti átalakítását és a káros támogatások fokozatos kivezetését, ahol ilyenek léteznek, bemutatva ezek környezeti hatásait, teljes mértékben figyelembe véve a fejlődő országok speciális szükségleteit és lehetőségeit, minimálisra csökkentve a fejlődésükre tett esetleges negatív hatást olyan módon, amely védi a szegényeket és az érintett közösségeket

13. cél: Sürgős lépések megtétele a klímaváltozás és hatásainak leküzdésére*

13.1 A klímaváltozáshoz kapcsolódó veszélyekkel és a természeti katasztrófákkal szembeni ellenálló- és alkalmazkodóképesség megerősítése minden országban

13.2 A klímaváltozással kapcsolatos intézkedések integrálása a nemzeti szakpolitikákba, stratégiákba és tervezésbe

13.3 Az oktatás javítása, a tudatosság, a humán- és intézményi kapacitások növelése az éghajlatváltozás mérséklésével, az alkalmazkodóképesség javításával, a hatások csökkentésével és a korai előrejelzéssel kapcsolatban

13.a Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményében részes fejlett országok vállalásának teljesítése, amely szerint 2020-ig közösen évi 100 milliárd USD mobilizálását tűzték ki célul különböző forrásokból a fejlődő országok szükségleteinek kezelésére a kibocsátás-mérséklésre irányuló érdemi tevékenységekkel és a végrehajtás átláthatóságával összefüggésben, valamint a Zöld Klíma Alap mielőbbi teljes működésének elérése annak feltökésítése által

13.b A klímaváltozással kapcsolatos hatékony tervezéshez és menedzsmenthez szükséges kapacitásokat bővítő mechanizmusok támogatása a legkevésbé fejlett országokban és a fejlődő kis szigetállamokban, kiemelt figyelemmel a nőkre, a fiatalokra, a helyi és hátrányos helyzetű közösségekre

* Elismerve, hogy az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye az éghajlatváltozásra adandó globális válaszok tárgyalásának elsődleges nemzetközi, kormányközi fóruma.

14. cél: Az óceánok, a tengerek és a tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható használata a fenntartható fejlődés érdekében

14.1 2025-ig a tengereket érő szennyezés minden formájának megelőzése és jelentős csökkentése, különös tekintettel a szárazföldi tevékenységből eredőkre, beleértve a tengerbe kerülő hulladékot és tápanyagszennyezést

14.2 2020-ig a tengeri és tengerparti ökoszisztémák fenntartható kezelése és védelme egyebek mellett ellenálló képességük megerősítésével a jelentős káros hatások elkerülésére, valamint intézkedések megtétele a helyreállításukra annak elérése érdekében, hogy az óceánok egészségesek és produktívak legyenek

14.3 Az óceánok elsavasodása által okozott hatások minimálisra csökkentése és kezelése, többek között a tudományos együttműködés fokozásával minden szinten

14.4 2020-ig a halászat hatékony szabályozása, a túlhalászat, az illegális, a nem bejelentett és nem szabályozott halászat és a környezetromboló halászati módszerek megszüntetése, valamint a tudományosan megalapozott gazdálkodási tervek végrehajtása a halállományok lehető legrövidebb időn belüli helyreállítása érdekében legalább olyan szintre, amely a biológiai jellemzőik által meghatározott maximális fenntartható hozamot eredményez

14.5 2020-ig a tengerparti és tengeri területek legalább 10%-ának megőrzése, összhangban a nemzeti jogszabályokkal és a nemzetközi joggal, az elérhető legjobb tudományos információkra alapozva

14.6 2020-ig a halászati támogatások bizonyos formáinak betiltása, amelyek a túlzott méretű kapacitásokhoz vagy túlhalászathoz vezetnek; az illegális, a nem bejelentett és nem szabályozott halászathoz hozzájáruló támogatások felszámolása és tartózkodás hasonló új támogatások bevezetésétől, elfogadva, hogy a fejlődő és a legkevésbé fejlett országok megfelelő és hatékony különleges és megkülönböztetett kezelése a Kereskedelmi Világszervezet halászati

támogatásokra vonatkozó tárgyalásainak szerves részét kell, hogy képezze²

14.7 2030-ig a tengeri erőforrások fenntartható használatából származó gazdasági haszon növelése a fejlődő kis szigetállamok és a legkevésbé fejlett országok számára, beleértve a fenntartható halászatot, az akvakultúrát és a turizmust

14.a A tudományos ismeretek bővítése, a kutatási kapacitások fejlesztése és a tengeri technológia átadása a Kormányközi Oceanográfiai Bizottság Kritériumrendszere és a Tengeri Technológia Átadás Iránymutatásai figyelembevételével az óceánok egészségének javítása és a tengeri biológiai sokféleségnek a fejlődő országok - különösen a fejlődő kis szigetállamok és a legkevésbé fejlett országok - fejlődéséhez való hozzájárulásának növelése céljából

14.b A halgazdálkodó kisvállalkozók hozzáféréseinek biztosítása a tengeri erőforrásokhoz és piacokhoz

14.c Az óceánok és erőforrásaik megőrzésének és fenntartható használatának erősítése a nemzetközi jog végrehajtásával, az óceánok és erőforrásaik megőrzésének és fenntartható használatának jogi keretet biztosító ENSZ Tengerjogi Egyezményben foglaltak szerint, amint ezt „A jövő, amit akarunk” c. dokumentum 158. bekezdése is említi

15. cél: A szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatának támogatása, a fenntartható erdőgazdálkodás, a sivatagosodás leküzdése, a talajdegradáció megállítása és visszafordítása, valamint a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása

15.1 2020-ig a szárazföldi, valamint az édesvízi ökoszisztémák és szolgáltatásaik megőrzésének, helyreállításának és fenntartható használatának biztosítása, különös tekintettel az erdőkre, vizes élőhelyekre, hegyekre és száraz élőhelyekre, a nemzetközi megállapodásokból eredő kötelezettségeknek megfelelően

15.2 2020-ig az erdők minden típusa esetében a fenntartható kezelés megvalósításának az elősegítése, az erdőirtások megállítása, a leromlott állapotú erdők helyreállítása, az erdőfelújítások és az erdőtelepítések jelentős mértékű növelése globális szinten

15.3 2030-ig a sivatagosodás leküzdése, a leromlott földterületek és talaj helyreállítása, beleértve a sivatagosodás, aszály és árvizek által érintett területeket, valamint törekvés a talajdegradáció nélküli világ elérésére

15.4 2030-ig a hegyvidéki ökoszisztémák megőrzésének biztosítása - beleértve biológiai sokféleségüket is - a fenntartható fejlődéshez nélkülözhetetlen előnyöket nyújtó kapacitásuk növelése érdekében

15.5 Sürgős és jelentős intézkedések megtétele a természetes élőhelyek romlásának mérséklésére, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítására, valamint 2020-ig a veszélyeztetett fajok

² Figyelembe véve a Kereskedelmi Világszervezet folyamatban lévő tárgyalásait, a Dohai Fejlesztési Menetrendet és a Hongkongi Miniszteri Nyilatkozatot.

védelme és kipusztulásuk megakadályozása

15.6 A genetikai erőforrások hasznosításából származó előnyök igazságos és méltányos megosztásának támogatása, valamint az ezen erőforrásokhoz történő megfelelő hozzáférés elősegítése a nemzetközi megállapodásokban foglaltak szerint

15.7 Sürgős intézkedés a flóra és fauna védett fajait érintő orvvadászat és csempészség megállítására, a vadvilágból származó illegális termékek iránti kereslet és kínálat kezelésére

15.8 2020-ig intézkedések bevezetése a szárazföldi és vízi ökoszisztémákban idegenhonos özfajok betelepítésének megelőzésére, valamint hatásaik jelentős csökkentésére, és a kiemelt jelentőségű ilyen fajok visszaszorítására vagy kiirtására

15.9 2020-ig az ökoszisztémákkal és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos értékek integrálása a nemzeti és helyi tervezésbe, fejlesztési folyamatokba, a szegénységcsökkentési stratégiákba és elszámolásokba

15.a A pénzügyi források mobilizálása és jelentős mértékű növelése minden forrásból a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák megőrzése és fenntartható használata érdekében

15.b Jelentős erőforrások mobilizálása minden forrásból és minden szinten a fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozására, valamint megfelelő ösztönzés biztosítására a fejlődő országok számára a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítésére, beleértve az erdők megőrzését és felújítását célzó tevékenységeket

15.c A globális szintű támogatás növelése a védett fajokat érintő orvvadászat és csempészet elleni küzdelem erőfeszítéseire, beleértve a helyi közösségek kapacitásának növelését a fenntartható megélhetési lehetőségek elérésére

16. cél: Békés és befogadó társadalmak támogatása a fenntartható fejlődés érdekében, az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása mindenki számára és a hatékony, elszámoltatható és mindenki számára nyitott intézmények kiépítése minden szinten

16.1 Az erőszak minden formájának, valamint a kapcsolódó halálozási arányoknak a jelentős csökkentése mindenütt

16.2 A gyermekeket érő bántalmazás, kizsákmányolás, emberkereskedelem, erőszak és kínzás minden formájának felszámolása

16.3 A jogállamiság támogatása nemzeti és nemzetközi szinten, az igazságszolgáltatáshoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása mindenki számára

16.4 2030-ig az illegális pénz-és fegyveráramlások jelentős csökkentése, az eltulajdonított javak visszaszerzésének és visszaszolgáltatásának erősítése, küzdelem a szervezett bűnözés minden formája ellen

16.5 A korrupció és vesztegetés minden formájának jelentős csökkentése

16.6 Hatékony, elszámoltatható és átlátható intézmények kialakítása minden szinten

16.7 Fogékony, befogadó, részvételen és képviseleten alapuló döntéshozatal biztosítása minden szinten

16.8 A fejlődő országok részvételének kiszélesítése és megerősítése a globális kormányzás intézményeiben

16.9 2030-ig mindenki számára a törvényes személyazonosság biztosítása, beleértve a születéskori anyakönyvezést

16.10 Az információhoz történő nyilvános hozzáférés biztosítása, és az alapvető szabadságjogok védelme a nemzeti jogszabályokkal és a nemzetközi megállapodásokkal összhangban

16.a A megfelelő nemzeti intézmények megerősítése - nemzetközi együttműködéssel is -, a kapacitások kiépítése érdekében minden szinten, különösen a fejlődő országokban, az erőszak megelőzése, valamint a terrorizmus és a bűnözés elleni küzdelem céljából

16.b A fenntartható fejlődés érdekében megkülönböztetésmentes jogszabályok és szakpolitikák támogatása és végrehajtása

17. cél: A végrehajtás eszközeinek erősítése és a Globális Partnerség újjáélesztése a fenntartható fejlődés érdekében

Pénzügyek

17.1 A hazai forrásmobilizáció erősítése az adó- és más bevételek beszedését végző hazai kapacitások javítása érdekében, beleértve a fejlődő országoknak nyújtott nemzetközi támogatásokat

17.2 A fejlett országok részéről a hivatalos fejlesztési támogatási (ODA) kötelezettségvállalásaik teljes megvalósítása, beleértve a fejlődő országok részére, a számos fejlett állam által vállalt 0.7%-os ODA/GNI kötelezettség, valamint a 0.15–0.20%-os ODA/GNI kötelezettség teljesítését a legkevésbé fejlett országok számára; a hivatalos fejlesztési támogatást nyújtó államok fontolják meg annak a célnak a kitűzését, hogy legalább 0.20%-os ODA/GNI összeget nyújtanak a legkevésbé fejlett országok támogatására

17.3 A fejlődő országok számára további pénzügyi források mobilizálása, többféle forrásból

17.4 Segítségnyújtás a fejlődő országok számára annak érdekében, hogy meg tudják valósítani az adósságállomány hosszú távú fenntarthatóságát egyeztetett szakpolitikák révén, amelyek szükség szerint elősegítik az adósságfinanszírozást, az adósságkönnyítést és az adósság átstrukturálását; továbbá foglalkozni szükséges a súlyosan eladósodott szegény országok külső adósságával az adósságtörlesztési nehézségek mérséklése érdekében

17.5 A legkevésbé fejlett országok számára beruházástámogatási rendszerek elfogadása és megvalósítása

Technológia

17.6 Az Észak- Dél, Dél- Dél és háromoldalú regionális és nemzetközi együttműködés fokozása a tudomány, technológia és az innováció területén, illetve az azokhoz történő hozzáféréssel kapcsolatban, valamint a tudásmegosztás erősítése kölcsönösen elfogadott feltételek szerint, beleértve a meglévő mechanizmusok közötti koordináció javítását - különösen az ENSZ szintű mechanizmusok esetében -, valamint egy globális technológiai elősegítő mechanizmus által

17.7 A fejlődő országok számára a környezetbarát technológiák fejlesztésének, átadásának, terjesztésének elősegítése kedvező feltételek mellett, beleértve a közös megegyezés alapján biztosított koncessziós és preferenciális feltételeket

17.8 A technológiabank és a tudományos, technológiai és innovációs kapacitásépítő mechanizmus teljes körű működővé tétele a legkevésbé fejlett országok számára 2017-ig, valamint a támogató jellegű technológiák - különösen az információs és kommunikációs technológia - használatának fokozása

Kapacitásépítés

17.9 A hatékony és célirányos kapacitásépítésre irányuló nemzetközi támogatás erősítése a fejlődő országokban az összes Fenntartható Fejlődési Cél elérését célzó nemzeti tervek elősegítésére, az Észak- Dél, a Dél- Dél, és a háromoldalú együttműködés által is

Kereskedelem

17.10 Egy egyetemes, szabályokon alapuló, nyitott, diszkriminációmentes és méltányos multilaterális kereskedelmi rendszer működésének elősegítése a Kereskedelmi Világszervezet keretében, beleértve a Doha Fejlesztési Forduló keretében zajló tárgyalások lezárását

17.11 A fejlődő országok exportjának jelentős növelése, különös tekintettel annak érdekében, hogy a legkevésbé fejlett országok részaránya a világexportban 2020-ig megduplázódjon

17.12 A Kereskedelmi Világszervezet döntéseivel összhangban valamennyi legkevésbé fejlett ország számára a vám- és kvótamentes tartós piacrajutás időszerű megvalósítása, beleértve annak biztosítását is, hogy a legkevésbé fejlett országokból származó importra vonatkozó preferenciális származási szabályok átláthatóak és egyszerűek legyenek, továbbá, hogy elősegítsék a legkevésbé fejlett országok piacra jutását

Rendszerszintű kérdések

Szakpolitikai és intézményi koherencia

17.13 A globális makrogazdasági stabilitás erősítése a szakpolitikák koordinációja és koherenciája révén is

17.14 A fenntartható fejlődés érdekében a szakpolitikák koherenciájának növelése

17.15 Minden egyes ország szakpolitikai mozgásterének és vezető szerepének tiszteletben tartása a szegénység felszámolására és a fenntartható fejlődés megvalósítására irányuló szakpolitikák kialakítása és végrehajtása terén

Az érdekcsoportok közötti partnerségek

17.16 A fenntartható fejlődés érdekében a Globális Partnerség erősítése, kiegészítve a több érdekcsoportot bevonó partnerségekkel, amelyek mobilizálják és megosztják a tudást, szakértelmet, technológiát és pénzügyi forrásokat a fenntartható fejlődési célok elérésének támogatása érdekében minden országban, de különösen a fejlődő országokban

17.17 Hatékony partnerségek ösztönzése és elősegítése a közszférában, a köz- és magánszféra, valamint a civil társadalom között, építve a partnerségek tapasztalataira és erőforrásokkal kapcsolatos stratégiáira

Adatok, monitoring és elszámoltathatóság

17.18 2020-ig a kapacitásépítési támogatás fokozása a fejlődő országok, köztük a legkevésbé fejlett országok és a fejlődő kis szigetállamok számára a jó minőségű, időszerű és megbízható, - jövedelem, nem, kor, faji és etnikai hovatartozás, migrációs státusz, fogyatékoság, földrajzi elhelyezkedés és egyéb, a nemzeti vonatkozásban releváns jellemzők szerinti bontású – adatokhoz való hozzáférés jelentős javítása érdekében

17.19 2030-ig - a jelenlegi kezdeményezésekre építve - módszerek kidolgozása a fenntartható fejlődés előrehaladásának mérésére, amelyek kiegészítik a GDP-t, és a fejlődő országokban támogatják a statisztikai kapacitásépítést

A végrehajtás eszközei és a Globális Partnerség

60. Ismételten megerősítjük erős elköteleződésünket az új Agenda teljes körű megvalósítása iránt. Elismerjük, hogy ambiciózus céljainkat és alcéljainkat nem fogjuk tudni elérni a Globális Partnerség újjáélesztése és megerősítése, valamint a megvalósítás hasonlóan ambiciózus eszközei nélkül. A megújított Globális Partnerség elősegíti majd a valamennyi cél és alcél

megvalósításának támogatására irányuló intenzív globális szerepvállalást, összekötve a kormányokat, a civil társadalmat, a magánszektor, az ENSZ rendszerét és a további szereplőket, mobilizálva minden rendelkezésre álló erőforrást.

61. Az Agenda céljai és alcéljai a közös ambícióink megvalósításához szükséges eszközökkel is foglalkoznak. Az egyes Fenntartható Fejlődési Célok és a 17. célon belüli, fent hivatkozott végrehajtási eszközök kulcsfontosságúak az Agenda megvalósítása szempontjából és jelentőségük megegyezik az egyéb célok és alcélok jelentőségével. A megvalósítás érdekében tett erőfeszítéseink, valamint az előrehaladás figyelemmel kísérésére irányuló globális indikátorrendszer tekintetében egyforma prioritással kell kezelnünk őket.
62. Ez az Agenda, beleértve a Fenntartható Fejlődési Célok, a Fenntartható Fejlődés megújított Globális Partnerségének keretrendszerében hajtható végre, amit a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 szerves részét képező Addisz-Abebai Akciótervben³ felvázolt konkrét szakpolitikák és intézkedések is támogatnak. Az Addisz-Abebai Akcióterv támogatja, kiegészíti az Agenda 2030 végrehajtási eszközökkel összefüggő alcéljait és segíti a megfelelő kontextusba helyezésüket. Ezen alcélok kapcsolódnak a hazai közforrások; a hazai és nemzetközi magánvállalkozások és pénzügyek; a nemzetközi fejlesztési együttműködés kérdésköréhez; illetve a nemzetközi kereskedelem, mint a fejlődés motorja; az adósság és annak fenntarthatósága kérdéseihez; foglalkoznak továbbá a rendszerszintű kérdések kezelésével, a tudománnyal, technológiával, innovációval és kapacitásépítéssel, valamint adatgyűjtéssel, monitoringgal és az adatok nyomon követésével.
63. Erőfeszítéseink középpontjában az integrált nemzeti finanszírozású kerettel támogatott, kohéziós nemzeti fenntartható fejlődési stratégiák állnak majd. Megismételjük, hogy minden ország elsődlegesen felel saját gazdasági és társadalmi fejlődéséért, és hogy a nemzeti szakpolitikák és fejlesztési stratégiák szerepét nem lehet eléggé hangsúlyozni. Tiszteletben fogjuk tartani minden ország politikai mozgásterét és vezető szerepét a szegénység felszámolására és a fenntartható fejlődésre irányuló szakpolitikák végrehajtásában, összhangban a vonatkozó nemzetközi szabályokkal és kötelezettségvállalásokkal. Ezzel egy időben támogatni kell a nemzeti fejlesztési erőfeszítéseket kedvező nemzetközi gazdasági környezet által, mely magában foglalja a koherens és kölcsönösen támogató világkereskedelmet, a monetáris és pénzügyi rendszereket, valamint a megszilárdított és megerősített globális gazdasági kormányzást. A megfelelő tudás és technológia globális hozzáférhetőségének kidolgozását és elősegítését, valamint a kapacitásépítést célzó folyamatok ugyancsak kulcsfontosságúak. Eltökélten törekszünk a szakpolitikai koherenciára és a fenntartható fejlődést támogató környezet kialakítására minden szinten és minden érdekelt fél bevonásával, továbbá a Fenntartható Fejlődés Globális Partnerségének újjáélesztésére.
64. Támogatjuk a releváns stratégiák és cselekvési programok végrehajtását, beleértve az Isztambuli Nyilatkozatot és Cselekvési Programot, a fejlődő kis szigetállamokra vonatkozó

³A Harmadik Nemzetközi Fejlesztésfinanszírozási Konferencián a Közgyűlés által 2015. július 27-én elfogadott Addisz-Abebai Akcióterv (69/313. számú határozat)

Felgyorsított Cselekvési Módozatokat tartalmazó Menetrendet és a szárazfölddel körülvett fejlődő országokra irányuló, 2014-2024-es évtizedre vonatkozó Bécsi Cselekvési tervet, továbbá megerősítjük az Afrikai Unió „Agenda 2063” című dokumentumának és az Új partnerség Afrika Fejlődéséért program támogatásának jelentőségét, amelyek mind az új Agenda szerves részét képezik. Elismerjük a tartós béke és a fenntartható fejlődés megvalósításának jelentős kihívását a konfliktus által sújtott és a konfliktus utáni helyzetben lévő országokban.

65. Elismerjük, hogy a közepes jövedelmű országok a fenntartható fejlődés megvalósítása érdekében még mindig komoly kihívásokkal néznek szembe. Az eddig elért eredmények fenntarthatóságának biztosítása érdekében fokozott erőfeszítéseket kell tenni a jelenlegi kihívások kezelésére a tapasztalatcserével, a koordináció javításával, valamint az ENSZ fejlesztési rendszere, a nemzetközi pénzüzetek, a regionális szervezetek és egyéb érdekelt felek által nyújtott támogatás hatékonyabb és célzott felhasználásával.
66. Nyomatékosítjuk, hogy a közpolitikák, valamint a hazai erőforrások mozgósítása és hatékony felhasználása – a nemzeti felelősségvállalás elvét hangsúlyozva – minden ország esetében központi fontosságú a fenntartható fejlődésért folytatott közös törekvésünkben, beleértve a Fenntartható Fejlődési Célok elérését. Elismerjük, hogy a hazai erőforrásokat mindenképp a gazdasági növekedés generálja és egy minden szinten támogató környezet segíti.
67. A magánüzleti tevékenységek, a beruházások és az innováció a termelékenység, a befogadó gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés fő mozgatórugói. Elismerjük a magánszektor sokszínűségét, mely a mikrovállalkozásoktól kezdve a szövetkezeteken át a multinacionális vállalatokig terjed. Felhívunk minden vállalatot, hogy kreativitásának és innovációjának felhasználásával járuljon hozzá a fenntartható fejlődés kihívásainak megoldásához. Támogatni fogjuk a dinamikus és jól működő üzleti szektort, miközben védeni fogjuk a munkajogokat, valamint a környezetvédelmi és egészségügyi szabványokat összhangban a megfelelő nemzetközi szabványokkal és megállapodásokkal, mint az Üzleti szféráról és emberi jogokról szóló irányadó elvek és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet munkaügyi sztenderdjei, a gyermekek jogairól szóló egyezmény és a kulcsfontosságú multilaterális környezetvédelmi megállapodások – az egyezményekben részes felek vonatkozásában.
68. A nemzetközi kereskedelem a befogadó gazdasági növekedés és a szegénységcsökkentés motorja, valamint hozzájárul a fenntartható fejlődés előmozdításához. A Kereskedelmi Világszervezet keretében továbbra is támogatjuk az egyetemes, szabályokon alapuló, nyitott, átlátható, kiszámítható, inkluzív, diszkriminációmentes és méltányos multilaterális kereskedelmi rendszert, valamint a kereskedelem jelentős liberalizációját. Felkérjük a Kereskedelmi Világszervezet valamennyi tagját, hogy kettőzze meg erőfeszítéseit a Doha Fejlesztési Forduló tárgyalásainak minél gyorsabb lezárására érdekében. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a fejlődő országok, beleértve az afrikai országok, a legkevésbé fejlett országok, a szárazfölddel körülvett fejlődő országok, a fejlődő kis szigetállamok és a közepes jövedelmű országok számára biztosított kereskedelemmel kapcsolatos kapacitásépítésnek, többek között a

regionális gazdasági integrációnak és az egymáshoz történő kapcsolódások előmozdításának.

69. Elismerjük a fejlődő országok megsegítésének szükségességét az adósságállomány fenntarthatóságának hosszú távú megvalósításában, szükség szerint az adósságfinanszírozás, az adósságkönnyítés, az adósságátstrukturálás, illetve a megfelelő adósságkezelés támogatását célzó összehangolt szakpolitikák által. Számos ország továbbra is kiszolgáltatott az adósságválságoknak, néhányan a krízis közepén tartanak, köztük számos legkevesbé fejlett ország, fejlődő kis szigetállam és néhány fejlett ország. Megismételjük, hogy az adósoknak és hitelezőknek együtt kell működniük a nem fenntartható adóssághelyzetek megelőzése és megoldása érdekében. A fenntartható adósságszint megőrzése a hitelfelvevő országok felelőssége, ugyanakkor elismerjük a hitelezők felelősségét is abban, hogy hitelezési módjuk ne ássa alá az adott ország adósságának fenntarthatóságát. Támogatni fogjuk azon országok adósságállománya fenntarthatóságának megőrzését, amelyek adósságkönnyítést kaptak és elérték a fenntartható adósságszinteket.
70. Ezennel útjára indítunk egy Technológia Támogatási Mechanizmust, amelyet az Addisz-Abebai Akcióterv hozott létre a Fenntartható Fejlődési Célok támogatása érdekében. A Technológia Támogatási Mechanizmus a tagállamok, a civil társadalom, a magánszektor, a tudományos közösség, az ENSZ entitásai és egyéb érdekelt felek közötti többoldalú együttműködésen fog alapulni, és a Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató, tudományos, technológiai és innovációs ügynökségek közötti ENSZ-munkacsoport, a Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató, tudománnyal, technológiával és innovációval foglalkozó, több érdekcsoportot tömörítő együttműködési fórum, valamint egy online platform fogja alkotni.
- A Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató, tudományos, technológiai és innovációs, ügynökségek közötti ENSZ-munkacsoport a tudománnyal, technológiával és innovációval összefüggő kérdésekben elő fogja segíteni a koordinációt, a koherenciát és az együttműködést az ENSZ rendszerén belül a szinergia és a hatékonyság erősítésével, különös tekintettel a kapacitásépítéssel kapcsolatos kezdeményezések fokozására. A munkacsoport a már meglévő erőforrásokra fog támaszkodni és a civil társadalom, a magánszektor és a tudományos közösség 10 képviselőjével fog együtt dolgozni a Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató, tudományos, technológiai és innovációs, több érdekcsoportot tömörítő fórum találkozóinak előkészítésén, továbbá az online platform kifejlesztésén és működtetésén, beleértve a fórum és az online platform működési szabályaira vonatkozó javaslatok kidolgozását. A 10 képviselőt a Főtitkár fogja kinevezni két éves időtartamra. A munkacsoport nyitott lesz az ENSZ valamennyi ügynöksége, a Gazdasági és Szociális Tanács pénzalapjai, programjai és funkcionális bizottságai részvétele tekintetében és kezdetben azon entitásokból fog állni, melyek jelenleg a technológia támogatásával foglalkozó informális munkacsoportot alkotják, nevezetesen a Titkárság Gazdasági és Szociális Ügyekkel Foglalkozó Részlegéből, az ENSZ Környezetvédelmi Programjából, az ENSZ Iparfejlesztési Szervezetéből, az

ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetéből, az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciájából, a Nemzetközi Távközlési Egyesületből, a Szellemi Tulajdon Világszervezetéből, valamint a Világbankból.

- Az online platform a meglévő tudományos, technológiai és innovációs kezdeményezésekkel, mechanizmusokkal és programokkal kapcsolatos információk átfogó feltérképezését és az információhoz való hozzáférés elősegítését fogja szolgálni az ENSZ-en belül és kívül. Az online platform elő fogja segíteni az információhoz és tudáshoz való hozzáférést, valamint a tapasztalatszerzést, akár csak a tudományt, technológiát és innovációt elősegítő kezdeményezésekre és szakpolitikákra vonatkozó legjobb gyakorlatokhoz és tanulságokhoz történő hozzáférést. Az online platform ugyancsak megkönnyíti a világ bármely pontján publikált, nyílt hozzáférésű releváns tudományos kiadványok terjesztését. Az online platform független technikai felmérés alapján kerül kifejlesztésre, amely figyelembe fogja venni más kezdeményezések legjobb gyakorlatait és tanulságait, az ENSZ-en belül és kívül, abból a célból, hogy biztosítsa a meglévő tudományos, technológiai és innovációs platformokkal kapcsolatos megfelelő információkhoz való könnyített hozzáférést, az információk kiegészítését és a róluk szóló tájékoztatást, elkerülve a duplikációkat és erősítve a szinergiákat.
- A Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató tudománnyal, technológiával és innovációval foglalkozó több érdekcsoportot tömörítő fórum évente egy alkalommal fog összehívásra kerülni két napos időtartamra a Fenntartható Fejlődési Célok végrehajtásának tematikus területeit érintő tudományos, technológiai és innovációs együttműködések megtárgyalására, egybegyűjtve valamennyi releváns érdekelt felet a saját szakterületükön történő aktív közreműködés biztosítása érdekében. A fórum interakciót, valamint az érdekelt felek közötti kapcsolatteremtést, illetve a releváns érdekelt felek közötti kapcsolati háló és a több érdekcsoportot bevonó partnerségek kialakítását elősegítő platformot fog biztosítani, a technológiai szükségletek és hiányosságok – többek között a tudományos együttműködés, innováció és kapacitásépítés területén történő – azonosítása és vizsgálata, továbbá a Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató releváns technológiák kifejlesztésének, transzferének és terjesztésének előmozdítása céljából. A fórum találkozóját a Gazdasági és Szociális Tanács elnöke fogja összehívni, a Tanács égisze alatt megrendezésre kerülő Magas Szintű Politikai Fórum ülését megelőzően, vagy adott esetben más fórumokhoz, illetve konferenciákhoz kapcsolódva a megvitandó témákra figyelemmel, valamint az egyéb fórumok és konferenciák szervezőivel történő együttműködés alapján. A fórum üléseit két tagállam társelnökként fogja vezetni, a találkozók eredményeképpen a két társelnök összefoglalót készít majd a megbeszélésekről hozzájárulásként a Magas Szintű Politikai Fórum találkozóihoz, a 2015 utáni fenntartható fejlődési keretrendszer végrehajtásának nyomon követése és felülvizsgálata keretében.
- A Magas Szintű Politikai Fórum találkozói számára a több érdekcsoportot tömörítő

fórum összefoglalói szolgálnak majd tájékoztatásul. A Fenntartható Fejlődési Célok elérését támogató, soron következő tudományos, technológiai és innovációs, több érdekcsoportot tömörítő fórum témáit a fenntartható fejlődéssel foglalkozó Magas Szintű Politikai Fórum fogja mérlegelni a munkacsoport szakértői hozzájárulásainak figyelembevételével.

71. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy az Agenda, valamint a Fenntartható Fejlődési Célok és alcélok, továbbá a végrehajtási eszközök egyetemesek, egymástól elválaszthatatlanok és egymással összefüggenek.

Nyomon követés és felülvizsgálat

72. Kötelezettséget vállalunk arra, hogy a következő 15 évben részt veszünk ezen Agenda végrehajtásának rendszeres nyomon követésében és felülvizsgálatában. Egy szilárd, önkéntes, hatékony, részvételen alapuló, átlátható és integrált nyomon követési és felülvizsgálati keretrendszer elengedhetetlenül hozzájárul majd a végrehajtáshoz, valamint segíteni fogja az országokat ezen Agenda megvalósításában, hogy a lehető legjobban haladjanak és nyomon tudják követni az eredményeket annak érdekében, hogy „a senkit sem hagyunk hátra” elvére jusson.
73. Nemzeti, regionális és globális szinteken működve elő fogja mozdítani a polgáraink felé való elszámoltathatóságot, támogatni fogja az ezen Agenda megvalósítására irányuló hatékony nemzetközi együttműködést és ösztönzi a legjobb gyakorlatok cseréjét, illetve a kölcsönös tanulást. Támogatást fog mozgósítani a közös kihívások leküzdéséhez és az új, illetve felmerülő kérdések azonosításához. Tekintettel az Agenda egyetemes voltára, a valamennyi nemzet közötti kölcsönös bizalom és megértés fontos tényező lesz.
74. A nyomon követési és felülvizsgálati eljárásokat minden szinten az alábbi alapelvek fogják vezérelni:
- a) Önkéntes alapúak és az országok által vezetettek lesznek, figyelembe fogják venni az eltérő nemzeti sajátosságokat, kapacitásokat és fejlettségi szinteket, és tiszteletben fogják tartani a vonatkozó nemzeti szakpolitikai mozgásteret és prioritásokat. Mivel a nemzeti felelősségvállalás kulcsfontosságú a fenntartható fejlődés megvalósítása szempontjából, a nemzeti szintű eljárások eredménye lesz az alapja a regionális és globális szintű felülvizsgálatoknak, tekintettel arra, hogy a globális felülvizsgálat elsődlegesen a hivatalos nemzeti adatforrásokra épül majd.
 - b) Nyomon fogják követni az egyetemes célok és alcélok, beleértve a végrehajtás eszközeinek megvalósítása terén elért eredményeket minden országban olyan módon, ami tiszteletben tartja a célok egyetemes, integrált és egymáshoz kapcsolódó természetét, akárcsak a fenntartható fejlődés három dimenzióját.

- c) Hosszú távú irányultságot fognak fenntartani, azonosítani fogják az eredményeket, kihívásokat, hiányosságokat és az alapvető sikertényezőket, valamint támogatják az országokat a megalapozott szakpolitikai döntések meghozatalában. Segítséget fognak nyújtani a szükséges végrehajtási eszközök és partnerségek mobilizálásában, támogatni fogják a megoldások és a legjobb gyakorlatok azonosítását, valamint előmozdítják a nemzetközi fejlesztési rendszer koordinálását és hatékonyságát.
 - d) Mindenki számára nyitottak, befogadóak, részvételen alapulóak és átláthatóak lesznek, és támogatni fogják az összes releváns érdekelt fél jelentéstételét.
 - e) Emberközpontúak lesznek és figyelembe fogják venni a nemi sajátosságokat, tiszteletben fogják tartani az emberi jogokat és különös figyelmet fordítanak a legszegényebbre, a legsérülékenyebbre és a leginkább rászorulókra.
 - f) A már meglévő platformokra és eljárásokra fognak épülni, ahol léteznek ilyenek, elkerülük a duplikálást és a nemzeti körülményekre, kapacitásokra, szükségletekre és prioritásokra reagálnak. Idővel tovább fejlődnek majd az újonnan felmerülő kérdések és az új módszertanok kidolgozása figyelembevételével, valamint minimálisra fogják csökkenteni a nemzeti közigazgatási szervek jelentéstételi terhét.
 - g) Szigorú, tényeken alapuló eljárások lesznek, amelyek az országok által vezetett olyan értékelésekből és adatokból informálódnak, amelyek jó minőségűek, hozzáférhetőek, időszerűek, megbízhatóak, valamint jövedelem, nem, kor, faji és etnikai hovatartozás, migrációs státusz, fogyatékoság és földrajzi elhelyezkedés, illetve egyéb, a nemzeti vonatkozásban releváns jellemzők szerinti bontásúak.
 - h) Fokozott kapacitásépítési támogatást igényelnek majd a fejlődő országok vonatkozásában, beleértve a nemzeti adatrendszerek és értékelési programok megerősítését, különösen az afrikai országokban, a legkevésbé fejlett országokban, a fejlődő kis szigetállamokban, a szárazfölddel körülvett fejlődő országokban és a közepes jövedelmű országokban.
 - i) Élvezni fogják az ENSZ rendszere és más multilaterális intézmények aktív támogatását.
75. A célok és alcélok nyomon követése és felülvizsgálata globális indikátorrendszer használata útján történik majd. Ezeket a tagállamok által kidolgozásra kerülő regionális és nemzeti szintű mutatószámok egészítik majd ki, azon alcélok kiindulási alapjának kidolgozásával kapcsolatos munka eredményei mellett, amelyek esetében mostanáig nem álltak rendelkezésre nemzeti és globális kiinduló adatok. A Fenntartható Fejlődési Célokhoz rendelt indikátorokkal foglalkozó szervezatközi és szakértői csoport által kidolgozandó globális indikátorrendszerről a Statisztikai Bizottság 2016 márciusáig fog megállapodni, majd ezt követően azt a Gazdasági és Szociális Tanács, illetve a Közgyűlés fogadja el, a hatályos mandátumoknak megfelelően. Ezen keretrendszer egyszerű, ugyanakkor szilárd lesz, valamennyi Fenntartható Fejlődési Célra és alcélra, így a végrehajtási eszközökre is vonatkozni fog, valamint megőrzi azok politikai egyensúlyát, integrált és ambiciózus jellegét.
76. Támogatni fogjuk a fejlődő országokat, különösen az afrikai országokat, a legkevésbé fejlett

országokat, a fejlődő kis szigetállamokat és a szárazfölddel körülvett fejlődő országokat a nemzeti statisztikai hivatalok kapacitásának illetve az adatrendszerek megerősítésében, hogy így biztosított legyen a hozzáférés a jó minőségű, időszerű, megbízható és lebontott adatokhoz. Elő fogjuk segíteni a közsféra és a magánszektor közötti megfelelő együttműködés átlátható és elszámoltatható bővítését, hogy ezzel adatok széles körét hasznosítsuk, beleértve a földmegfigyelési és térinformatikai adatokat, miközben biztosítjuk a nemzeti felelősségvállalást az előrehaladás támogatásában és nyomon követésében.

77. Teljes mértékben elkötelezettek vagyunk az előrehaladás szubnacionális, nemzeti, regionális és globális szintű rendszeres és inkluzív felülvizsgálata mellett. Amennyire csak lehet, támaszkodni fogunk a nyomon követés és felülvizsgálat intézményeinek és mechanizmusainak már meglévő rendszerére. A nemzeti jelentések lehetővé teszik majd az előrehaladás értékelését, valamint a regionális és globális szintű kihívások azonosítását. A regionális párbeszédnek és a globális felülvizsgálatok mellett, tájékoztatni fognak különböző szintű nyomon követésekre irányuló ajánlásokról.

Nemzeti szint

78. Ösztönzünk minden tagállamot arra, hogy amint megvalósítható, dolgozza ki ezen Agenda átfogó végrehajtására irányuló ambiciózus nemzeti intézkedéseit. Ezek a Fenntartható Fejlődési Célok felé való átmenetet segíthetik, és adott esetben a már meglévő tervezési eszközökre épülnek, mint például a nemzeti fejlesztési és fenntartható fejlődési stratégiák.
79. Ugyancsak ösztönözzük a tagállamokat az előrehaladás nemzeti és szubnacionális szintű, rendszeres és inkluzív felülvizsgálatára, amelyek az egyes országok által vezetettek és irányítottak. Az ilyen felülvizsgálatoknak támaszkodniuk kell az őslakosok, a civil társadalom, a magánszektor és a további érdekelt felek közreműködésére, a nemzeti körülményekkel, szakpolitikákkal és prioritásokkal összhangban. A nemzeti parlamentek és más intézmények szintén támogathatják e folyamatokat.

Regionális szint

80. A regionális, illetve szubregionális szintű nyomon követés és felülvizsgálat adott esetben hasznos lehetőségeket kínálhat az egymástól való tanulásra, beleértve az önkéntes felülvizsgálatokat, a legjobb gyakorlatok megosztását, illetve a közös célkitűzés megvitatását. E tekintetben üdvözljük a regionális és szubregionális bizottságok és szervezetek együttműködését. Az inkluzív regionális folyamatok a nemzeti szintű felülvizsgálatokra fognak támaszkodni, valamint hozzájárulnak a globális szintű nyomon követéshez és felülvizsgálathoz, beleértve a fenntartható fejlődéssel foglalkozó Magas Szintű Politikai Fórum tevékenységét.

81. Felismerve a már meglévő, regionális szintű nyomon követési és felülvizsgálati

mechanizmusokra való építkezés fontosságát, valamint lehetővé téve a megfelelő politikai mozgásteret, arra bátorítjuk az összes tagállamot, hogy határozzák meg azt a számukra leginkább megfelelő regionális fórumot amelyen részt vennének. Szorgalmazzuk, hogy az ENSZ regionális bizottságai továbbra is támogassák a tagállamokat ezen a téren.

Globális szint

82. A Magas Szintű Politikai Fórum központi szerepet fog játszani a nyomon követési és felülvizsgálati eljárások rendszerének globális szintű felügyeletében, összehangolva munkáját a Közgyűléssel, a Gazdasági és Szociális Tanáccsal, illetve további releváns szervezetekkel és fórumokkal, a hatályos mandátumaiknak megfelelően. Előmozdítja majd a tapasztalatok megosztását, beleértve a sikereket, a kihívásokat és a tanulságokat, valamint gondoskodik a nyomon követéshez szükséges politikai irányításról, iránymutatásról és ajánlásokról. Elő fogja segíteni a fenntartható fejlődési szakpolitikák rendszerszintű koherenciáját és koordinációját. Biztosítani kell, hogy az Agenda releváns és ambiciózus maradjon, továbbá összpontosítani kell a fejlett, illetve a fejlődő országok által elért előrehaladás, eredmények és megtapasztalt kihívások értékelésére, valamint az új és újonnan felmerülő kérdésekre. Hatékonyan fog majd összekapcsolódni valamennyi releváns ENSZ-konferencia és -folyamat nyomon követési és felülvizsgálati rendszerével, többek között a legkevésbé fejlett országok, a fejlődő kis szigetállamok és a szárazfölddel körülvett fejlődő országok vonatkozásában.
83. A Magas Szintű Politikai Fórum nyomon követési és felülvizsgálati eljárásához a Fenntartható Fejlődési Célokról szóló éves előrehaladási jelentés szolgál majd tájékoztatásul, amelyet a Főtitkár készít el az ENSZ rendszerével együttműködésben a globális indikátorrendszer és a nemzeti statisztikai rendszerek által előállított adatok, illetve a regionális szinten összegyűjtött információk alapján. A Magas Szintű Politikai Fórum számára ugyancsak tájékoztatásul fog szolgálni a Globális Fenntartható Fejlődési Jelentés, amelynek erősítenie kell a tudomány és a szakpolitika közötti kapcsolatot, továbbá erős, tényeken alapuló eszközt biztosíthat a politikai döntéshozók támogatása céljából a szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében. Felkérjük a Gazdasági és Szociális Tanács elnökét arra, hogy folytasson egyeztetéseket a globális jelentés hatályáról, módszertanáról és gyakoriságáról, valamint az előrehaladási jelentéshez való kapcsolódásáról, melynek eredményét a Magas Szintű Politikai Fórum 2016. évi ülészsaka miniszteri nyilatkozatának tükröznie kell.
84. A Gazdasági és Szociális Tanács égisze alatt üléselő Magas Szintű Politikai Fórumnak rendszeresen felülvizsgálatot kell folytatnia a Közgyűlés 2013. július 9-i 67/290 számú határozatával összhangban. A felülvizsgálatok önkéntes alapúak lesznek, miközben jelentéstételre bátorítanak, és magukban foglalják a fejlett és a fejlődő országokat, valamint a releváns ENSZ-entitásokat és további érdekelt feleket is, beleértve a civil társadalmat és a magánszektor. Országok által vezetettnek kell lenniük, miniszteri és további megfelelően magas szintű résztvevők bevonásával. Együttműködési platformot kell biztosítaniuk, többek között a jelentős társadalmi érdekcsoportok és további releváns érdekelt felek részvételével.

85. A több területet átfogó témaköröket is beleértve, a Fenntartható Fejlődési Célokkal kapcsolatos előrehaladás tematikus felülvizsgálataira ugyancsak a Magas Szintű Politikai Fórum keretein belül fog sor kerülni. Ezeket a Gazdasági és Szociális Tanács funkcionális bizottságainak, illetve további kormányközi testületeknek és fórumoknak a felülvizsgálatai fogják támogatni, amelyeknek tükrözniük kell a célok integrált természetét továbbá a közöttük levő kapcsolódásokat. Az összes releváns érdekelt fél bevonásával valósulnak majd meg és ahol lehetséges, a Magas Szintű Politikai Fórummal összhangban lesznek, és annak programciklusát fogják követni.
86. Miként azt az Addisz-Abebai Akcióterv is vázolja, üdvözöljük a fejlesztésfinanszírozási folyamat eredményeinek továbbá a Fenntartható Fejlődési Célok valamennyi végrehajtási eszközeinek nyomon követésére és felülvizsgálatára hivatott rendszert, amely jelen Agenda nyomon követési és felülvizsgálati rendszerével egységet képez. A Gazdasági és Szociális Tanács fejlesztésfinanszírozással foglalkozó éves fórumának kormányközi szinten jóváhagyott következtetéseit és ajánlásait a Magas Szintű Politikai Fórum beépíti majd ezen Agenda végrehajtásának átfogó nyomon követése és felülvizsgálata során.
87. A Közgyűlés égisze alatt minden negyedik évben ülésező Magas Szintű Politikai Fórum magas szintű politikai iránymutatást fog nyújtani az Agenda és annak végrehajtása vonatkozásában, azonosítani fogja az előrehaladást és a felmerülő kihívásokat, valamint további cselekvésekre mozgósít a végrehajtás felgyorsítása érdekében. A Közgyűlés égisze alatt megrendezésre kerülő következő Magas Szintű Politikai Fórumot 2019-ben tartják majd – újraindítva így e találkozók ciklikus folyamatát – a négyévenkénti átfogó politikai felülvizsgálati folyamattal való összhang maximalizálása érdekében.
88. Hangsúlyozzuk továbbá a rendszerszintű stratégiai tervezés, végrehajtás és jelentéstétel fontosságát ahhoz, hogy biztosítható legyen az új Agenda végrehajtásához az ENSZ fejlesztési rendszere által nyújtott koherens és integrált támogatás. Az érintett irányító testületeknek intézkedniük kell a végrehajtásra vonatkozó ilyen jellegű támogatás felülvizsgálatáról, valamint az előrehaladásról és az akadályokról szóló jelentéstételről. Üdvözöljük az ENSZ fejlesztési rendszerének hosszú távú pozicionálása tárgyában a Gazdasági és Szociális Tanácsban folytatott párbeszédet, és szükség szerint készen állunk intézkedések megtételére e kérdéskörben.
89. A Magas Szintű Politikai Fórum támogatni fogja a jelentős társadalmi érdekcsoportok és más érdekelt felek részvételét a nyomon követési és felülvizsgálati folyamatokban a 67/290 számú határozatnak megfelelően. Felkérjük e szereplőket arra, hogy számoljanak be az Agenda végrehajtásához való hozzájárulásukról.
90. Felkérjük a Főtitkárt, hogy a tagállamokkal konzultálva készítsen egy jelentést a Közgyűlés 70. ülészaka számára megfontolásra, a Magas Szintű Politikai Fórum 2016. évi találkozójának előkészületei kapcsán, amely körvonalazza a globális szintű, koherens, hatékony és inkluzív nyomon követés és felülvizsgálat eléréséhez vezető út kritikus mérföldköveit. A jelentésnek javaslatot kell tartalmaznia a Gazdasági és Szociális Tanács

égisze alatt ülésező Magas Szintű Politikai Fórum keretében megtartandó, az egyes országok által vezetett felülvizsgálatok megszervezésének körülményeire, beleértve az önkéntesen alkalmazható, közös jelentéstételi irányelvekre vonatkozó ajánlásokat. Tisztázni kell az intézményi felelősségi köröket és a Magas Szintű Politikai Fórum számára iránymutatást kell nyújtania az évenként napirendre kerülő témákra, a tematikus felülvizsgálatok sorrendjére, valamint az időszakonkénti felülvizsgálatok lehetőségeire vonatkozóan.

91. Megerősítjük szilárd elkötelezettségünket ezen Agenda végrehajtása és a benne foglaltak teljes mértékű kiaknázása mellett ahhoz, hogy világunkat jobbá tegyük 2030-ig.